

"Bandrol Uygulaması'na İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 5. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir."

Genel Yayın Sıra No: 241

2014 / 07

ISBN No: 978-605-9050-04-3

Yayıncı Sertifika No: 12457

İstanbul Barosu Yayınları

Serdarı Ekrem Cd. No.7 Galata Beyoğlu / İstanbul

Tel: (0216) 427 37 22 / Faks: (0216) 427 05 49

dergi@istanbulbarosu.org.tr

Tasarım / Uygulama / Baskı

Tor Ofset San. Tic. Ltd. Şti.

Hadımköy Yolu Akçaburgaz Mahallesi

4. Bölge 9 Cadde 116. Sokak

No: 2 Esenyurt/İstanbul

Tel : 0 212 886 34 74 (Pbx)

Fax: 0 212 886 34 80

E-Posta: tor@torofset.com.tr

Matbaa Sertifika No: 13137

Birinci Basım: Eylül 2014

Bu kitap İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Kararı ile bin adet basılmıştır.

CUMER
İSTANBUL BAROSU CUMHURİYET
ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

“GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE
TARİHİ, SİYASİ ve
HUKUKİ BOYUTLARIYLA
ERMENİ SORUNU”

04 Haziran 2014,
Bakırköy Hizmet Binası Konferans
Salonu

İSTANBUL BAROSU YAYINLARI

Serdar Ekrem Cd. No.7 Galata Beyoğlu / İstanbul
Tel: (0216) 427 37 22 (pbx) Faks: (0216) 427 05 49
dergi@istanbulbarosu.org.tr

CUMER
İstanbul Barosu Cumhuriyet Araştırmaları Merkezi
PANEL

Geçmişten Günüme Tarihi, Siyasi ve Hukuki Boyutlarıyla **ERMENİ SORUNU**

Diřliř Konuşması

Dr. Ertuğrul KRZANCI
CUMER Yürütme Kurulu Başkanı

Ötürüm Başkanı

Dr. Decihre TUNCA
CUMER Yürütme Kurulu Üyesi

Panelistler:

Prof. Dr. Kemal ÇİÇEK
İpek Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi

Palat TACIR
Emekli Hıřkölçü

Onur Öymen
Emekli Hıřkölçü

Dr. Hüseyin ÖZBEK
İstanbul Barosu Genel Sekreteri

4 Haziran 2014, saat: 16:00 - 18:00
İstanbul Barosu Bakırköy Hizmet Binası Konferans Salonu
Osmaniye Mah. Şirine Sok. No: 29-32 Bakırköy / İstanbul

İstanbul Barosu Cumhuriyet Araştırmaları Merkezi CUMER / Etkinlik No:19

İÇİNDEKİLER

Av. Ertuğrul KAZANCI.....	7
Av. Vecihe TUNA.....	9
Prof. Dr. Kemal ÇİÇEK.....	11
Pulat TACAR	32
Onur ÖYMEN	47
Av. Hüseyin ÖZBEK.....	66
Soru -Yanıt	80

CUMER

**İSTANBUL BAROSU CUMHURİYET
ARAŞTIRMALARI MERKEZİ**

***“GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TARİHİ,
SİYASİ ve HUKUKİ BOYUTLARIYLA
ERMENİ SORUNU”***

04 Haziran 2014, İstanbul Barosu
Bakırköy Hizmet Binası Konferans
Salonu

SUNUCU- Değerli konuklarımız, İstanbul Barosu Cumhuriyet Araştırmaları Merkezinin düzenlemiş olduğu *“Geçmişten Günümüze Tarihi, Siyasi ve Hukuki Boyutlarıyla Ermeni Sorunu”* konulu panelimize hoş geldiniz.

Bugün değerli görüşlerinden yararlanacağımız panelistlerimiz: Emekli büyükelçilerimiz Sayın Pulat Tacar ve Sayın Onur Öymen ve İpek Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Sayın Prof. Dr. Kemal Çiçek ve İstanbul Barosu Genel Sekreterimiz Av. Hüseyin Özbek.

Açılış konuşmasını yapmak üzere Merkezimiz Başkanı Av. Ertuğrul Kazancı Bey buyursunlar efendim.

Av. ERTUĞRUL KAZANCI (*CUMER Yürütme Kurulu Başkanı*)- Değerli konuklar, bugün burada kökü 93 harbine kadar dayanan tarihi

perspektifi olan, ondan sonra *“milleti sadıka”*lık-tan hainane davranışlara uzanan ve Atatürk’ün deyişiyile emperyalizmin şımarık çocuğu olan bir kötü maceranın sonuçları üzerinde değerli konuşmacılar fikir beyan edecekler. Gerçekten de Osmanlı Rus Savaşına kadar o deyimini üstlelerinde barındırmış, ama özellikle 1895-1896’da İstanbul ayaklanmasında fikirlerini ortaya koymuş bir davranış. Hatta burada bir anekdot vardır, İngiliz Büyükelçisi 95-96’daki Ermeni İstanbul ayaklanmasını şikâyet için saraya geldiği zaman o zamanki devlet başkanı *“buyurun, iki odaya götürüceğiz sizi, birincisi Ermenilerin kullandıkları araçlar İngiliz menşeli silahlar, bunlar da bizim halkımızın kullandıkları sopalar, değnekler”* Ondan sonra Birinci Dünya Savaşının o bilinen öyküsü var, hançerlemek meselesi var, Asala’nın yaptığı terör (09.03) var, uluslararası kamuoyunun parlamentolardan etkilenererek bu konuyu mağduriyet noktasında sunuşları var. En hazini de zaten 1914’te 1 200 000 oldukları saptanan bir nüfus sayımından sonra Nobel armağanlı bir yazarın *“1 000 000 Ermeni’yi nasıl da kestik”* saçmalıkları var.

Değerli arkadaşlar, işin siyasi perspektifi zaten belli, hukuki noktada da gelişmeler olmuş. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir karar vermiş, o kararda hatalı bir bidayet ve istinaf ve hatta Federal İsviçre Mahkemesinin fikriyatı, kararı çürütülmüş, esasa girilmiş; bunu da bir hukuk kazanımı olarak kaydetmekte fayda vardır. Şimdi burada zaten işin esasını bilen, özünü ifade edecek yetkin ve değerli insanlar pane-

list olarak yer almış, onları dinleyeceğiz. Yalnız haksız, yersiz bir ithamın, 99 yıldır özellikle sürdürülen bir ithamın karşısında bilimsel, hukuki, siyasi ve ikna edici yöntemlerle çıkmanın bir yansıması burada gösterilecek, sunulacak. Hepinize saygılarımızı, sevgilerimizi sunuyoruz. Panele katıldınız, onur verdiniz, saygılarımla.

Av. VECİHE TUNCA (CUMER Yürütme Kurulu Üyesi)- Öncelikle Ermeni sorunu nedir? Ermeni sorunu Ermeni soykırımı iddialarının ülkemiz ve ulusumuzla Türkiye'yi hedef alması Yeni Dünya düzenlemesinde Müslümanlarla Hıristiyanlar arasındaki din savaşları hesabına dayanır. Emperyalizm açısından bir değerlendirme yaptığımızda, irdelediğimizde Ermenilere soykırım yapıldığı iddiasıyla 1780'li yıllardan itibaren Rusya, İngiltere, Fransa ve Amerika Birleşik Devletlerinin oyunu ile yaratılan nefret temelli haksız bir önyargı olduğunu görüyoruz.

Ermeni sorunu nedir arkadaşlar? Ermeni sorunu aslında Ermenileri dün Osmanlı'ya, bugün Türkiye'ye karşı kullanan emperyalist devletlerin sorunudur Ermeni sorunu. Hedef dün Osmanlı topraklarıydı, bugünse Türkiye'nin üniter yapısıdır. Osmanlı'nın "*milleti sadıka*" diye başına bastığı Ermeni yurttaşların bir kısmı büyük Ermenistan vaadiyle kandırılmışlardır. Ermeni soykırımı iddialarını dayatmaya yönelik baskılar birkaç mahkeme kararına yansımış olsa da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avrupa Adalet Divanı, Uluslararası Adalet Divanı ve Fransız Anayasa Komisyonu gibi belirleyici uluslararası

sı yargı organlarını etkilememiştir. Yabancı ülke parlamentolarında bir biri ardına Ermeni soykırımı tanıma kararları alınmaktadır. Bu kararlarla yeni dünya düzeni siyaseti uluslararası hukukun üstüne çıkartılmaya çalışılmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 17 Aralık 2013 tarihinde hepimizin bildiği gibi Doğu Perinçek hakkında bir karar vermiştir. Bu karar Doğu Perinçek ve İsviçre kararında şöyle: Doğu Perinçek'in Birinci Dünya Savaşı sırasında Ermenilere uygulanan politikanın soykırım olarak yorumlanamayacağı söylemlerinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ifade özgürlüğünü kapsayan 10. maddesine aykırı olmadığına hükmetti. Ermeni soykırımını günümüzde 190 devletten sadece 20 tanesi tanımaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının İsviçre hükümeti tarafından temyiz edildiğini de bildirmek istiyorum. 1948 tarihli Birleşmiş Milletler Soykırım Sözleşmesi aslında soykırımın çerçevesini çizmektedir. Soykırım kararlarının yetkili mahkeme tarafından ulusal, etnik, ırksal ve dinsel bir gruba kısmen veya tamamen ortadan kaldırmak amacıyla işlenen fiiller nedeniyle gerçek kişiler hakkında verilmesini öngörmektedir. Sözleşmeye göre yetkili mahkemeler suçun işlendiği ülkedeki devletlerin yetkili bir mahkemesi veya yargılama yetkisi kabul edilmiş uluslararası bir ceza mahkemesidir.

Türkiye'nin sözde Ermeni soykırımı tanıması kesinlikle söz konusu dahi olamaz. Türkiye böyle bir suçlamadan daha Malta yargılamasıyla aklanmış durumdadır. Buna rağmen iddianın

arkası kesilmemiştir. Ermeni Komitacılar Osmanlı'yı doğuda Ruslarla bir olup arkadan vurmuşlardır. Ülkedeki bütün Ermenileri kapsayan 1915 tehciri Ermenileri yok etmek kastıyla yapılmamıştır. Savaş koşullarında askeri gereklilikle karar alınarak uygulamaya konulmuştur. **Malta yargılaması İngiliz Kraliyet Başsavcılığı** tarafından 1919-1921 tarihleri arasında yürütülen soruşturma sonrasında 29 Temmuz 1921 tarihinde suçun kanıtları olmadığından Ermeni katliamıyla suçlanmak istenilen dönemin ittihatçı Osmanlı hükümeti ve yöneticileri hakkında takipsizlik kararı verilerek sonlandırılmıştır. Asılsız soykırım iddialarının hiçbir dayanağı yoktur, soykırım iddialarını tarihi ve hukuki gerekçeler temelinde boşa çıkartmalıyız. Teşekkür ediyorum. Şimdi söz sırası sayın konuşmacılarımızda, öncelikle Sayın Profesörümüz Kemal Çiçek İpek Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim üyesidir, ama kendisi aynı zamanda Türk Tarih Kurumunun Ermeni Masasında araştırmacı olarak 2002 yılından bu yana görev yapmaktadır. Söz sizin Sayın Hocam.

Prof. Dr. KEMAL ÇİÇEK (İpek Üniversitesi Tarih Bölümü)- Teşekkür ederim Sayın Başkan. Öncelikle tabii ki tarihçi olarak burada bulunuyorum ve konunun tarihi perspektifi üzerinde duracağım, bunu garanti edebilirim. Ama diğer taraftan Sayın Başkanın da ifade ettiği gibi 2002-2012 yılları arasında yaklaşık 10 sene Türk Tarih Kurumu Ermeni Masasında bilfiil araştırmacı olarak çalıştım ve 2 yıl da başkanlığını yaptım bu masanın, bu vesileyle siyasi ve hu-

kuki yönünde de bazı fikirlerim var, ama bugün şansımıza çok değerli bir siyasetçi ve hukukçu var aramızda, onun için bu meseleye girmeden tarihi boyutuyla kendimi sınırlandırmaya gayret edeceğim.

Yayınlarımızın Eksikliği

Şimdi şöyle başlamak istiyorum: Biliyorsunuz günümüzde çok moda bir tabirle artık bu meselenin politize olduğu ve politik bir mesele olduğu konuşuluyor. Bu genel bir kabul görmüş durumda maalesef, ama aslında birçoğumuz bunun zımnen Ermeni iddialarını kabul etmek anlamına geldiğini de bilmiyoruz. Onun için ben bu meselenin bir politik mesele haline geldiğini ve artık politikacıların işi olduğu şeklindeki beyanların bitmesini istiyorum. Bu çok tehlikeli bir beyan, dediğim gibi bu Ermenilerin en azından tarihi boyutuyla ilgili olayların, tarihi boyutuyla ilgili ifadelerinin, iddialarının zımnen kabulü anlamına gelir. Bu çok tehlikelidir. Neden tehlikelidir? Öncelikle bu tarihi boyutun neden önemli olduğunu anlatırsam belki sözlerimin altını doldurmuş olurum. Şunun için önemlidir: Bir defa evet, bu politize olmuş bir konudur, ama politize olmadan önce tarihçilerin konusu olmuştur ve Amerika Birleşik Devletleri'nde hemen hemen bugüne kadar senatoya kaç tane yasa geldi. Burada da çok değerli büyüğümüz var, orada yıllarca bunun takibini yapmış, o daha iyi bilir, ama bilmiyorum sayısını, ama bütün yasa tasarılarında tarihi boyutuyla mesele ortaya konulmuş ve bu tarihi boyutlardan dolayı

olayın soykırım olarak tanımlanması istenmiştir. Dolayısıyla bu tarihi boyut bizim ihmal edeceğimiz ve artık üzerinde çalışmayacağımız bir boyut olmamalıdır. Neden önemli ikinci bir şey, bu tarihi boyutuyla ilgili olarak şunu da ifade etmek istiyorum: Bugün dünyada 22 ülke işte en son bildiğimize göre bu soykırım iddialarını kabul etmiştir. Tabii ki bu 22 ülkenin belki de 20 tanesi bunu politik olarak kabul etmiştir, tarihi boyutuyla ilgili herhangi bir fikirleri olduğunu zannetmiyorum, ama oralarda da Ermenilerin yayınlamış olduğu literatür insanlara tarihte olanların soykırım olduğu konusunda ikna edecek kadar vardır. Bu alanlardaysa bizim herhangi bir varlık gösterdiğimiz söylenemez. İki sene önce Arjantin'deydim mesela, bir konuşma için gitmiştim oraya, Arjantin'de şunu gördüm: Bizim İspanyolca bilen ve çoğu da İngilizce anlamayan-orada onu öğrendim- insanlara sunacağımız herhangi bir broşürümüz bile yok bu 99 senelik mevzuda. Onun için ne yapmışlar? Ermenilerin anlattığı şekilde her şeyi biliyorlar ve tarihi olayları da biliyorlar her ne kadar biz bunu politik olarak nitelendirsek de. Onun için büyük bir seferberlik yapılması gerektiğini ve bu seferberlik içerisinde mutlaka tarihi boyutun da en ince ayrıntılarına kadar ve özellikle Ermenilerin iddialarını cevaplayacak şekilde yer almasını çok doğru buluyorum. İşte bu Amerika Kongresine sunulan tasarıya bir cevap vermiştim yaklaşık 9 sene önce, orada biraz değindik bu tarihi boyutundaki önemli noktalara, şimdi o noktalar üzerinde durmak istiyorum.

Ermenilerin Dili Türkçe

Şimdi birincisi, bu meselenin tarihi boyutu neden önemli? Politik boyutuna etkisi açısından değerlendiresek bu çok daha büyük bir anlam kazanır. Çünkü politik bir mesele olmadan bu mesele tarihi bir mesele olmuştur. Neden tarihi bir mesele olmuştur? Bir defa bu meselenin aşamalarına baktığımız zaman mesela, 19. Yüzyılın başında Osmanlı-Rus Savaşından sonra bugünkü Ermenistan Cumhuriyetinin kurulduğu topraklarda bir Ermeni vilayeti yaratılmıştır. Bakın, yaratılmıştır diyorum, çünkü daha önce orada bir Ermeni vilayeti yoktu, hatta Ermeni nüfus da yoktu. Dolayısıyla bu bugün Ermenistan olarak adlandırılan ve tarih boyunca Erivan değil de Revan Hanlığı olarak bilinen topraklara Ermeniler dışarıdan getirilmiş ve yerleştirilmiştir. Türkiye Doğu Anadolu Bölgesi ve İran'dan özellikle getirilen Ermeniler burada toplanarak öncelikle bir tarihi Ermenistan yaratılmaya çalışılmıştır ve bu başarılıdır. Dolayısıyla bunun arkasında öncelikle bir Rus emperyalizmi olduğunu görüyoruz. Daha sonra bu Ermeni vilayeti yaratıldıktan sonra bunun içerisinde doludurulması gerektiği anlaşılmıştır. Onun için bu meselenin Ermeniler arasında anlatılması için seferberlik ilan edilmiştir Batıda, buna çok gerek görülüyordu. Çünkü hep değişik konferanslarımda söyledim, Ermeniler 1048 yılından beri daha Türkler Anadolu'ya gelmeden önce zaten Anadolu'ya dağıtılmış durumdaydılar. Bunlar bir halk değildi, bunların bir halk olarak ortaya çıkması, bir millet, Ermeni milleti Osmanlı'da ta-

bii ki millet nation anlamında kullanılmıyor, bir mezhep birliği anlamında kullanılıyor, ama bir mezhep birliği şeklinde de olsa bir halk olarak tanımlanması Fatih Sultan Mehmet zamanında olmuştur. Fatih Sultan Mehmet Ermeni Patriğini Bursa'dan İstanbul'a getirip, ona bir patrikhane kurarak ve hatta Ermeni olmayan Süryani-leri ve Keldanileri de bu birliğin altına koyarak bir Ermeni halkı yaratmıştır. Bu halk 19. Yüzyıla kadar Türklerle o kadar kaynaşmış ve o kadar karışmıştır ki birçok Batılı seyyah bunları Hıristiyan Türkler olarak tanımlamıştır ve Ermenilerin büyük bir çoğunluğu diyelim Türkçeden başka dil konuşamaz hale gelmiştir. Bugün Lübnan'a giderseniz, hatta ben Kaliforniya'ya da gittim, Ermenilerin evlerine misafir de oldum. Bugün Kaliforniya'da Türkiye'den göçmüş ailelerin bile kendi aralarında hâlâ Türkçe konuştuğunu görüyoruz. Bugün Lübnan'da Ermenilerin birinci dili hâlâ Ermenice değil, Türkçedir. Çünkü bunların anadili haline gelmiştir. Dolayısıyla durum bu şekilde olduğu için Türklerle Ermeniler arasında bu Rusya'nın projesi olarak Ermenistan vilayeti yaratılırken bir mesele çıkması mümkün olmamıştır. Dolayısıyla bunu bir mesele haline getirmek için önce Ermenileri bölmek gerekiyordu. Bunu yaptılar, misyonerler geldi. Özellikle de Fransa'da, Avusturya ve Amerika'dan en son olarak, tabii ki daha sonra bunların misyonlarını İsveç, Danimarka, vesaire gibi kolları da geldi, ama esas olarak Amerikalılar geldi ve bunlar bu Fatih Sultan Mehmet'in bir millet haline getirdiği, bir mezhep birliği olarak vücuda

getirdiği birliği bozdular. Önce Protestan milleti, daha sonra Ermeni Katolik milleti diye iki millet daha ortaya çıkarttılar ve Ermenileri tabiri caizse üç değişik siyasi fraksiyon haline getirdiler. Bu siyasi fraksiyonların bir tanesi Fransa ve Avusturya'nın güdümündeydi, birisi Amerika ve İngiltere'nin güdümündeydi, bir tanesi de bizim bildiğimiz, hepimizin bildiği bugün İstanbul'daki Ermeni Patrikhanesiydi ve bu Ermeni sorununda bizim meslektaşlarımızın çoğunun karıştırdığının aksine ben onlar gibi düşünmüyorum, belirli dönemlerde tabii ki çok Ermeni davasına sadık ve bağımsız Ermenistan devleti için çalışmış olan patrikler vardır, ama diğer iki patrikhaneye kıyasladığınız zaman en masum olan bugünkü Ermeni Patrikhanesidir. Çünkü Ermeni Patrikhanesi bu ayrılıkçı hareketlere genelde mesafeli durmuştur. Çünkü bir defa her Protestanlaşan Ermeni veya her Katolik olan Ermeni aynı zamanda Ermeni Patrikhanesinin nüfusundan ve nüfuzundan bir kişi çalışıyordu. Dolayısıyla onun bu hareketleri desteklemesi doğru ve mantıklı da değildir zaten, bu noktaya dikkat çekmek istiyorum.

"Ermeni Asil, Türk Barbar"

İkinci olarak -biraz vaktim sınırlı olduğu için belirli başlıklara değineceğim bugün- bu meselelerin, yani dolayısıyla şunu söyleyeyim özetle bu kısımın anlattığımla ilgili, ondan sonra ikinci kısma geçeyim: Yani bu tarihi bir perspektifte, tarihi bir çerçevede bir sorun olan Ermeni milleti yaratmak bir Batılı projesidir. Bu 1890'larda

İngiltere’de iktidarda bulunan Gladston’un artık Türk ve Müslüman düşmanlığıyla zirve yapmıştır. Çünkü Gladston’un hedefi Türkleri Avrupa’dan atmaktır ve bu gerek Gladston, gerekse Amerika’daki misyonerlerin propagandalarının, yani Ermeni milletini kendi taraflarına çekmek ve Osmanlı Devletiyle karşı karşıya getirirken kullandıkları argümanlardan en önemlisi Ermenilerin asil bir millet olduğu, çünkü 301 yılında Hıristiyanlığı resmi devlet dini olarak ilk kabul eden millet olarak Hıristiyan dünyasında çok önemli bir yere sahip oldukları ve bu asil millet olan Ermenilerin barbar Müslüman bir millet olan Türkler tarafından yönetilemeyeceğidir. Amerika’da öyle bir propaganda yapılmıştır ki yani bu **“unspeakable”** dedikleri unspeakable Turks, yani adları anılmaya bile layık olmayan bu insanlar bu asil Ermeni milletini yönettiği müddetçe Hıristiyanların yataklarında rahat uyumamaları gerekir, bu bir dini vecibedir. Dolayısıyla bu meseleye sahip çıkmak bütün Batı dünyası için bir dini vazifedir. Bunu da bu şekilde bilmek lazım ve bugün de bu meselenin devam etmesinde bu dini vecibenin özellikle kilise çevrelerinde çok etkili olduğunu, henüz ortadan kalkmadığını söyleyebiliriz.

Amerikadaki Ermeniler

Diğer bir şey: Bu mesele neden tarihi bir meseledir? Çünkü Ermenilerin bu topraklarda isyana sürüklenmesi belirli tarihi gelişmelerle olmuştur. Birincisi bu tarihi gelişmeler, işte bu 1890’larda evet, orada bir Ermeni vilayeti yara-

tıldı. Fakat Anadolu'daki Ermeniler bu vilayetten hâlâ çok uzaklar ve aralarında iletişim yok. Dolayısıyla orayla burayı eklemek için Osmanlı Ermenilerinin de bir şekilde bu ayrılıkçı hareketlerden haberdar edilmesi ve olayın içine çekilmesi lazımdır. Bunun için bu misyonerler çok aktif görev almışlardır. İki şey yapmışlardır: Bir tanesi Ermeni milli bilincini uyandırmak için okulaşmaya önem vermişlerdir. 2 500'e yakın, yani merkez ve şubelerde Ermeni okullarında 70 000'in üzerinde Ermeni genci eğitmişlerdir ve bu yetiştirdikleri gençlerin önemli bir kısmını da Amerika'ya götürmüşler ve orada ayrıca örgütçülük ve millilik konusunda özel eğitime tabi tutmuşlardır. Daha da önemlisi sadece bu eğitim aşamasında kalmamış, eylemci bir gençlik yetiştirmek için özellikle Boston ve New York şehirlerinde özel kamplar kurmuşlardır. Mesela, 1894 yılında, yani işte tabii ki 1890'da Erzurum isyanı vardı, işte 1891'de Sasun'da isyan vardı falan, ama esas Doğu Anadolu Bölgesinde Kürtlerle Ermenilerin karşı karşıya geldiği dönem 1895-1896 yılından sonradır, ama ondan önce mesela, New York'ta Ermeniler ilk büyük protesto yürüyüşünü tertip etmişlerdir 1891 yılında yanlış hatırlamıyorsam ve o yürüyüşte, New York'taki yürüyüşte bombalar, dinamitlerle yürümüşlerdir. Yayınladıkları deklarasyonda Ermeni milletinin bir davası olabilmesi için, bir millet olarak ortaya çıkabilmesi için askeri eylemler yapmasının gerekliliğine işaret edilmiştir. ***“Ermeni milletinin bir millet olarak doğması için Ermeni milletinin yarısının kaybedilmesi göze***

alınır” diye bu deklarasyonda bir ibare vardır ve bu davanın ancak kılıçla ve kanla savunulabileceği bütün gençlere anlatılmıştır.

Osmanlı Bankası Baskını

Şimdi bu dönem 1890'lar aynı zamanda Avrupa'nın bu meseleye dikkatini çekmek için eylemlerin yapıldığı dönemdir. Özellikle 1895 ve 1896'dan sonra ve özellikle 1896'daki bu Osmanlı Bankası olayından sonra Avrupa'da bu meseleyi duymayan ve sahip çıkmayan artık kalmamıştır. Çünkü en, yani bu eylemler zaten dışarıda planlanmıştır. Mesela, Osmanlı Bankasının basılması çok enteresan bir hadisedir. Çünkü Osmanlı Bankası birçoğumuz belki biliyordur, ama adı Osmanlı olan aslında bir İngiliz, Fransız bankasıdır ve dolayısıyla oraya eylem yapmak bu bankaya sermaye koymuş ve paralarını Osmanlı İmparatorluğuna faiz vererek sağlayan birçok Fransız ve İngiliz'i doğrudan etkilemiştir.

Diğer bir şey: Onun için çok önemli, mesela bu Amerika'ya götürülen gençlerin geri gönderilmesidir. Çünkü geri gönderilen her Ermeni Osmanlı topraklarında aynı zamanda bir Amerikan vatandaşı olarak bulunmuştur ve dokunulmazlık elde etmiştir iki ülke arasında yapılan anlaşmalara göre ve bu insanlar kripto olarak yaşamışlardır Osmanlı İmparatorluğunda, yani Osmanlı memurlarıyla karşılaşınca kadar Osmanlı, karşılaştıktan sonra Amerikan vatandaşı olmuşlardır ve bütün herhangi bir eyleme bulaştıkları zaman da hemen Amerikan pasa-

portunu veya işte Fransız veya Avusturya pasaportunu çıkartmışlar. Onun için biz iki şeye şaşırıyoruz: 1. Osmanlı Bankası çok kanlı bir baskın ve bu baskında çok sayıda Osmanlı vatandaşı ve Hıristiyan ölmesine rağmen bütün tutuklular serbest bırakılmıştır. Çünkü bunlar Osmanlı vatandaşı değildir ve Türkiye’de yargılanmaları ancak konsolosluk mahkemelerinde mümkündür ve bu müdahaleyle bu yapılamamıştır. 2. 1905 yılında II. Abdülhamit’e suikast yapanlar 58 kişiyi de öldürdükleri halde yine aynı gerekçeyle birisi Belçika, birisi Bulgaristan, birisi Yunanistan, birisi İtalyan vatandaşı olduğu için ancak serbest bırakılarak, sınır dışı edilerek bunlardan kurtulunabilmiştir. Başka türlü hukuken yolu olmamıştır. Şimdi bunları bilirsek eğer, bu tarihi perspektifi, bu meselenin neden tarihi konular bilinmeden tartışamayacağını daha kavrarız.

Diğer bir şey: Birinci Dünya Savaşına gelmek istiyorum. Şimdi Birinci Dünya Savaşında Ermeniler tehcir edilmiştir. Artık ben buna zorunlu göç diyorum. Çünkü tehcir aslında kelime anlamı olarak insanları kızgın kumda yürütmek, işkence etmek demektir. Onun için zaten bu kelimenin de 1917’den önce kullanılmadığını biliyorum, bu yüzden ben kitabımda da zaten zorunlu göçü kullandım. Zorunludur, birkaç sebepten dolayı: Bir tanesi ve en önemlisi Osmanlı İmparatorluğunun iç güvenliği tehdit edilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu 7 cephede savaşırken Ermeniler cephe gerisinde Müslüman ahaliyi katletmişlerdir ve aynı zamanda kurmuş olduk-

ları çeteler vasıtasıyla Rusya'ya ilerleyişlerinde yardımcı olmuşlardır. Daha da önemlisi tam Çanakkale kuşatıldığı ve İstanbul'un gırtlığına sarıldığı bir dönemde Van'da isyan çıkartarak, Van isyanını başlatarak ve Van şehrini ele geçirecek ve burayı da 45 günlük bir kuşatmadan sonra Rusya'ya teslim ederek savaşta nerede yer aldıklarını kesin olarak göstermişlerdir. Bugün birçok kişi tehirden önce, yani bu zorunlu göç kararının alındığı 27 Mayıs 1915'ten önce Ermenilerin hiçbir şey yapmadığını, kuzu kuzu milleti sadık olarak yerinde otururlarken sürgüne tabi tutulduklarını söylüyorlar ki bu Van isyanı bile bunun doğru olmadığını önemli bir kanıttır.

Çete İstilas

Şimdi bu diğer bir şey: Evret Ericsson ... bunu son yazmış olduğu kitapta bir kitap boyu-tunda inceledi. Şöyle dedi: Şimdi 1864'te çıkıyor ilk Ermeni isyanı, 1864'ten 1915'e kadar belki 70'e yakın isyan var. Bunların sadece 35 tanesi 1890-1915 arasında olmuş. Neden diğer önceki isyanlarda Osmanlı Devleti bunları zorunlu göçe tabi tutmadı da 1915'te tabi tuttu? Bunun sebebi askeridir. Çünkü içeride Ermenilerle mücadele edecek jandarma kuvveti yoktu Osmanlı İmparatorluğunun, çünkü zaten cephe de asker çok sınırlıydı. Osmanlı ordusunun büyük bir kısmı firariydi ve Anadolu çeteler tarafından istila edilmişti ve bu çetelerin çok önemli bir kısmı da Ermeni ve Rum'dur maalesef. Onun için askeri bir gereklilik olarak bunu yapmak zorun-

da kalmıştır. Şimdi bunu yaparken, bu zorunlu göçü yaparken Osmanlı İmparatorluğu sizin de bildiğiniz gibi savaş bölgesindeki Ermenilerin tehcirini öncelikle gerçekleştirmiştir, ama savaş bölgesi denilince insanlar sadece Doğu Anadolu Bölgesini anlıyorlar. Halbuki biraz önce de söylediğim gibi Çanakkale'de bir boğaz harbi yürümektedir ve bu boğaz harbi esnasındaki denizaltı faaliyetleri ve donanma faaliyetleri, yani itilaf devletlerinin donanma faaliyetleri Samsun'u, İzmit'i, Trabzon gibi çok önemli limanları da kapsıyordu ve buradaki insanların da tehcir edilmesi, zorunlu göçte tabi tutulması bu bakımdan zaruret arz ediyordu. Dolayısıyla sadece Doğu Anadolu Bölgesindeki Ermenilerin ve diğer kıyı bölgelerindeki Ermenilerin tehcir edilmesi bu sebeptendir.

Enver Paşa'dan Talat'a

Şimdi hukukçularımız var burada tabii ki onlar neden soykırım değildir konusunu büyük bir ihtimalle anlatacaklar, ama ben burada bir noktaya değinmek istiyorum: Tehcir kararı alınmadan önce 2 Mayıs 1915 tarihinde Enver Paşa'nın Talat Paşaya yazmış olduğu çok önemli ve bugün de aslı elimizde olan bir telgraf var. Bu telgrafta Enver Paşa diyor ki: *"Ben Rusya'yla doğu cephesinde savaşırken Ermeniler cephe gerisinde bana sabotajlar yapıyorlar, iletişim hatlarımı kesiyorlar, erzak yollarıma baskınlar yapıp, ordumun ilerleyişini durduruyorlar. Biz bunları ya Rusya'ya, Kafkasya'ya sürelim -çünkü Kafkasya'daki Müslümanlar Ruslar ve Erme-*

niler tarafından sürgün edilmişler ve 1 200 000 kişi Anadolu'ya gelmek zorunda kalmış- ya da bunları Anadolu içlerine gönderelim” Bakın, burada altını çizmemiz gereken kelime Anadolu içlerine, buradan ben bir tarihçi olarak iki çıkarım yapıyorum. Birincisi 2 Mayıs 1915 tarihinde, yani 25 gün önce, kanun çıkmadan 25 gün önce bile devletin Ermenileri ne yapacağına dair bir planlı politikası yoktur. O zaman nasıl Ermenilerin tehciri daha önceden planlanmış ve soykırım, yani bunların soyunu kırmayı amaçlayan bir politika olarak anlatılabilir? Daha 25 gün önce bile resmi bir politika olmadığı anlaşılıyor, çünkü ya oraya sürelim, ya burada Anadolu'ya dağıtalım diyor ve Anadolu'ya dağıtalım derken Anadolu içlerine tabirini kullanıyor. Bu *“Anadolu içlerinin”* tabirinin de altını çizmek lazım, çünkü Fuat Dündar başta olmak üzere ve Türkiye’de Halil Bektay, Selim Deringil gibi birçok kişi biliyorsunuz tepeden veya sondan giderek tarihçilik yaptıkları için şöyle diyorlar: *“İttihatçılar Türkçüydüler, Osmanlı İmparatorluğunu Türkçü yapmaya karar vermişlerdi. Anadolu’yu da Türkleştirmek istiyorlardı, dolayısıyla Anadolu’da Türk olmayan herkesi tehcir ettiler, sürgün ettiler”* Peki, 2 Mayıs 1915’te Enver Paşa o zaman niye Anadolu içlerine sürgün etmeyi öneriyor Doğu Anadolu Bölgesindeki Ermenileri? Bu politikanın, yani bu görüş bugün baktığınız zaman çok mantıklı görünüyor. Çünkü bugün bakanlar şey diyor: Bugün 60 000 Ermeni var, diğerlerine ne oldu? Öyle düşünürseniz mantıklı görünür, ama o günün şartlarında bu sorunun bir cevabı

yoktur, bir Türkleştirme politikası yoktur. Ben bu Türkleştirme politikası olmadığını bir İngilizce makale yazarak Journal of M ... (...) 28 sayfa falan anlattım sebepleriyle, bunlara değinecek değilim.

Misyoner Hikayeleri

Şimdi Ermeni iddialarının tarihi boyutuna neden inanmayız, onu da bir-iki cümlede söyleyip bitirmek istiyorum. Birincisi, Ermeni iddialarının en önemli kaynakları nelerdir? Bir tanesi bu sürgün esnasında Anadolu'da bulunan diplomat ve misyonerlerdir. Bu diplomat ve misyonerler 2 000'den fazladır bizim tespitlerimize göre, 2 000'den fazla o zaman diplomat ve misyoner vardı Anadolu'da. Çünkü Amerika Birleşik Devletleri Osmanlı İmparatorluğuna karşı savaş ilan etmemiştir ve birçok İngiliz vatandaşı veya Fransız vatandaşı veya savaş ilan ettikten sonra İtalyan vatandaşı, Katolik misyonerler ülkeyi terk etmesine rağmen Protestan misyonerler özellikle Amerikan uyruğunda oldukları için, İngiltere'yle bir bağlantıları olmadığı için yurtdışına gönderilmemişlerdir, sınır dışı edilmemişlerdir. Bunlar Osmanlı topraklarında bulunuyorlardı ve her yerde sürgün olayına tanıklık etmişlerdir. Fakat bunlar tanıklıklarıyla ilgili olarak tanıklık ettikleri dönemde herhangi bir şey yazmamışlardır, ama ne yapmışlardır? 1919'da bunları kaleme almışlardır. Bunun hikâyesine gelmeden önce şunu da belirtmek istiyorum veya bunu bitireyim, ondan sonra söyleyeyim. Şimdi bunu neden yapmışlardı, onu söyleyeyim. Şimdi 1919 yılında

savaş bitiyor biliyorsunuz 1918'in Ekim ayında, ondan sonra Paris barış görüşmeleri toplanıyor. Paris barış görüşmelerinde Ermenilere Ermenistan diye bir devlet kurulması da tartışılacak, bu tartışılmalar esnasında Ermenilerin iki şeyi ispatlamaları gerekiyor büyük devletlere kendilerini anlatmak ve politikalarına destek almaları için: 1. **“Birinci Dünya Savaşı sırasında 4 yıl boyunca biz itilaf devletleriyle beraber savaştık ve bu zaferi hak ettik. Hak edenler olarak masada olmamız lazım”** diyorlar. Onun için de rakamları şişiriyorlar. İşte bazıları diyor ki 150 000 Ermeni vardı itilaf devletleriyle beraber savaşıyordu Osmanlı'ya karşı, bazıları 250 000 diyor, böyle rakamlar ortaya atıyorlar. Bunların detaylarına girecek değilim, çünkü vaktim kalmadı. 2. İkinci şeyi istiyorlar. Bir de Hıristiyan dünyaya bu Amerika'nın savaşa girmesine ikna etmek için savaş sırasında anlatılan hikayelerin resmiyete kavuşturulması gerekiyor. Çünkü dediğim gibi yazmamışlardır, resmiyete kavuşturulmamıştır. Gazetelerde çok ilan, mesela New York Times'da sadece 1915 yılında 185 tane haber çıkmış **“Ermeniler barbar Müslüman Türkler tarafından katlediliyor”** diye, ama Amerika'nın Osmanlı İmparatorluğunda o zaman sadece bir muhabiri var. Diğer bütün muhabirler uydurma isimler ve genellikle bunlar iki tane merkezden yazılan raporlara dayanıyor. Bir tanesi Ermeniler Birinci Dünya Savaşında bir tanesi Bükreş'te, bir tanesi Sofya'da iki tane propaganda bürosu kuruyorlar. Burada rapor uyduruyorlar ve Batı basınına servis ediyorlar. Amerikan basınına

işte **“güvenlik sebebiyle ismini açıklamadığımız Bitlis’ten bir muhabirimiz bildiriyor”** falan diye, böyle bir muhabir falan yok. Bunlar masa başı şeylerdir. Şimdi bunların savaştan sonra 1919’da ete, kemiğe büründürülmesi gerekiyordu. Onun için Ermeni ve Süryanilere Yardım Derneği olarak Birinci Dünya Savaşında kurulan bir derneğin üyelerine -Dr. Bartın’dı ... (43.00) bunun genel sekreteri- çağrıda bulunuyor: **“Paris barış görüşmelerinde Ermenileri desteklemek için Ermenilerin Birinci Dünya Savaşında bir, katledildiklerini ve iki, Hıristiyan oldukları için katledildiklerini anlatan hikayelere ihtiyacımız var ve Birinci Dünya Savaşında Anadolu’da görev yapmış olan bütün misyonerler gitsin, noter huzurunda anlatsın”** diyorlar. Şimdi siz birisini notere çağırdığınız zaman hukukçusunuz hepiniz ve Birinci Dünya Savaşında Türklerin Ermenilere yaptıkları katliamları anlatır mısınız dersiniz ne anlatır insan? Gördüğü veya duyduğu katliamları. Gördüğü demeyelim, çünkü çoğunu görmüyorlar, duyduğu katliamları anlatır, ama Ermenilerle Müslümanlar çok iyi geçiniyorlardı, Müslüman aileler Ermenilere sürgün sırasında yardımcı oldular birçoğunun çocuğuna, bunları anlatmazsınız. Çünkü sizden anlatılmasını istediğiniz şey katliam, onun için bu bir Bakırköy karakoluna gidip Türkiye’nin portresini yazmaya benziyor. Yarın çıktığınız zaman Türkiye’nin hepsi katildir, hırsızdır, tecavüzcüdür dersiniz. Çünkü karakolda başka ne öğreneceksiniz? Buna benziyor.

Diğer bir şey: Bu misyonerlerin hikayeleri

böyle çıktı ve aynı misyonerlerin bu hikayeleri uydurduklarını ve çoğunun atmasyon olduğunu nereden anlıyoruz? 1923'te Türkiye'yle Amerika bir anlaşma imzalıyorlar. Biz buna karıştırılmamasın diye küçük Lozan Anlaşması diyoruz. Dostluk ve Barış Anlaşması Amerika Birleşik Devletleriyle, bu anlaşma Amerikan misyonerlerini ikiye bölüyor. Bir kısmı diyorlar ki Türkiye'yle iyi ilişkiler kuralım, artık savaş bitti, Lozan'da imzalanan bu dostluk ve barış anlaşmalarını kongreye imzalatalım. Bir kısmı da hayır, bunların elinde Ermeni kanı vardır, kesinlikle imzalamayın diyor, ikiye bölünüyorlar misyonerler. Türkiye Cumhuriyetiyle anlaşmayı imzalamaya taraf olanlar bir grup kuruyorlar ve bu grupta diyorlar ki: *“Bizim Birinci Dünya Savaşında anlattıklarımız hikayedir, abartılıdır, bizden istendiği için bunlar yapılmıştır. Bu hikayelere bakıp da lütfen Türkiye'yle ilişkilerimizi bozmayalım”* Bunların çok detayları var, ama 20 dakikada anlatamam. İkinci bir tarihi perspektif söyleyeyim: Yine Ermenilerin birinci derecede kullandıkları bir kaynak var. Amerika Büyükelçisi, o zaman savaş sırasında Türkiye'de bulunan Amerikan Büyükelçisi **Henry Morgenthau**'ın Hatıraları *“The Story of Morgenthau”* Şimdi bütün tarihçiler bu kitabı incelemedikleri için bilmiyorlar detayını, kitabı savaş sırasında yazılmış zannediyorlar. Halbuki kitap 1818'in Aralık ayında yazılmaya başlanmış ve 19'da bitmiştir. Peki, kim yazmıştır? Morgenthau da yazmamıştır, Morgenthau'ın büyükelçilik sırasındaki raporları iddia edilen rapordan bir kitapçık oluşturulmuştur. Bu da

1919'da Paris barış görüşmelerinde Ermenilerin siyasi davasını desteklemek için yazılan bir kitaptır. Hiç kimse bu kitaptaki belgelerin herkes diyor Henry Morgenthau'ın kitabına baktığınız zaman bunlar savaş sırasındaki bir büyükelçinin Türkiye'den anlattıkları, ama bir de gerçekten raporlar var. Bunlar sonuçta resmi raporlar, hiç kimse bugüne kadar ben de dahil bu raporları, yani Henry Morgenthau'ın elçi olarak İstanbul'dan Amerika'ya gönderdiği raporları kitaptaki raporlarla karşılaştırmadı. İş zor, kitap sadece bir kitap ve zaten Ermeni'yseniz tezlerinizi destekliyor, onun için kitaba sarılıyorsunuz, ama öbür taraftan raporlar 41 mikروفilm, her biri 1 000'er sayfalık 41 000 sayfa, dolayısıyla buna hiçbir babayiğit girişmediği için herkes Morgenthau'ın hikayesini alıp, bak, işte soykırımın kanıtı diyor. Halbuki raporlarla bazılarını karşılaştırdığınız zaman raporlarla kitaptakilerin çok farklı şeyler olduğunu görüyoruz.

Diğer bir şey dikkatinizi çekmek isterim, ondan sonra bitireceğim iki cümleyle. Eh Lepsius, **Johannes Lepsius**'un kitabı da birinci derecede kaynak olarak kullanılıyor ve bu iki kişiyi şunun için anıyorum: 1. Misyonerler, 2. Henry Morgenthau, 3. Lepsius, üçü de bunların Amerikan senatosuna sunulan tasarıda Ermeni katliamlarını ve soykırımını ispatlayan eserler olduğu belirtildiği için bu üçün üzerinde duruyorum. Lepsius çok iyi bilinen bir misyonerdir. Bu aynı zamanda Almanya'daki bir merkezin de müdürüdür ve Türkiye'yi çok iyi biliyor bu adam. 1913'teki bu Doğu Anadolu Bölgesi' nin

Osmanlı İmparatorluğundan ayrılarak iki Hıristiyan vali tarafından yönetilmesi projesinin mimarlarından bir tanesi. Şimdi bu adam oturmuş savaş sırasında hiçbir şey yapmamış, 1919 yılında **Deutsch und Armani** ... o meşhur kitabı yazıyor. Neden yazıyor? Çünkü yine Paris barış görüşmelerinde *“bizim bir siyasi davamız var. Bu davamızı tarihi açıdan desteklemek için bilgi ve belgede kitap yazın”* diyorlar, adamlar yazıyor. Bunlar sipariş üzere yazılmış ve savaştan sonra yazılmış kitaplardır. Unutmayın ki savaşın üzerinden 4 yıl geçtikten sonra yazıldıkları için bunların çoğu aslında birinci dereceden tanık ifadeleri veya birinci dereceden kaynak değeri taşımayan şeylerdir.

Talat Paşa

Diğer bir şey: Biliyorsunuz yine Morgenthau'nın çok önemli bir kitabı var: **“Secrets of the Bosphorus”** diye bir kitap, bu **“Boğaziçi'nin Sırları”**, burada da bu İttihat ve Terakki Partisinin başındakilerin nasıl Türkçü, milliyetçi, dindar, fanatik Müslüman oldukları için, bu Hıristiyan Ermenileri kesmeye mütemayil insanlar olduğunu anlatmak için yazdırılmış bir kitaptır. Bu da Ermenilerin tezlerini destekleyen en önemli şeyler ve daha 1920'da Amerika Birleşik Devletlerinde basılan iki tane rivu ... var, Büyükataman bilir bunları, bu rivularda bu tasvirlerin doğru olmadığı söylenmiştir. Mesela, Talat Paşa şöyle şöyle bir adamdır, Enver Paşa şöyle şöyle bir adamdır, Cahit Bey şöyle şöyle bir adamdır diye anlatır, yani bu amaçla yazılmıştır. Bu tas-

virlerin hiçbirisi doğru değildir, bir de tutarsızdır. Mesela, Talat Paşayı anlatır. Burada Talat Paşaya çok yakın olan Pulat Tacar var aramızda, o da beni destekleyebilir. Teyzenizin kocasıydı, değil mi?

PULAT TACAR- Annemin teyzesi oluyor.

Prof. Dr. KEMAL ÇİÇEK- Evet, mesela bu Henry Morgenthau bir yerde *“bu Talat Paşa içkici, kumarbaz beş para etmez bir adamdı”* diyor, ama bir başka yerde *“o kadar dindardı ki Ermenilerden Hıristiyan oldukları için nefret ediyordu”* diyor. İşte aslında bunu dini de bir şey olarak kullandığını, yani basamak olarak kullandığını, bir maske olarak kullandığını, dinle alakası olmayan bir adam, yani bunları tek tek bizim incelememiz gerekiyor.

Son bir şey, **Amiral Bristol**, bu da 1919-1926 yılları arasında İstanbul'da Amerika komiseri olarak kalmıştı. Bu vatandaş Amerikalıların yazmış oldukları diplomatik raporları en iyi bilen ve süzgecinden geçiren biri. 1920'de bu savaş sırasında kurulan Ermeni ve Süryanilere Yardım Derneğinin Başkanı Dr. Bartın'a ... bir mektup yazıyor. Diyor ki: *“Bakın, bu Amerika'da Türkiye konusunda bir propaganda başlattınız. Türkleri karalyorsunuz ve Ermenilere katliamlar yaptığını söylüyorsunuz. Eğer katliamlardan bahsedecek olursak ve ben gerçekleri yazarsam Doğu Anadolu Bölgesinde Müslümanların tavuklarının bile bırakılmadığını Ermeni çeteleri tarafından yazarım, çok mahcup olursunuz. Bunların bir propaganda ve bir abartılı propaganda ürü-*

nü olduğunu ve İngiliz, Fransız emperyalizminin Ortadoğu'da yerleşmesi için kullanıldığını ikimiz de biliyoruz. Bu hikayeler, bu abartılı hikayeler siyasi amaçlarla yazılmıştır ve artık iki ülke arasındaki ilişkileri bozmak için kullanılmamalıdır” Bir de çok enteresan bir şey söylüyor: *“Aslında ben bunları biliyordum, yani Ermenilere katliamlar yapılmadığını veya bu katliamların o kıyım boyutunda olmadığını biliyordum ve bunları Amerika'ya yazdım, fakat neden yazmadım? Çünkü Birinci Dünya Savaşında bu topraklar çok cefa çekti, insanlar yardıma muhtaçtı. Amerika'da da misyonerler bu insanlar için çok büyük yardım kampanyaları düzenlemişlerdi. Ben bu katliam hikayeleri doğru değil deseydim siz bu yardımları bu kadar büyük miktarda toplamazdınız. Onun için ben o zaman sustum, ama şimdi konuşuyorum”* diyor.

Av. VECİHE TUNCA- Sayın Hocamız bize Ermeni sorununun politize edildiğinden, aslında tarihi açıdan üzerinde durmamız gerektiğini anlattılar ve ne yazık ki Amerika olsun, Rusya olsun çok güzel propaganda yapılması için birtakım Amerikalıların özellikle misyoner yetiştirdiklerini ve bu misyonerlerin Amerika Birleşik Devletlerine getirilerek onlara Amerika vatan-daşlığı kimliği verildiğini ve Amerikalılar tarafından propaganda amaçlı birtakım kitaplar yazıldığını, ama bu kitaplar ne derece doğru, tabii ki gerçek değildir. Fakat bizim de propaganda yapmamız, daha doğrusu tarihi durumu bütün tarihi gerçekleriyle anlatmamız gerektiğini, özellikle Arjantin'e gittiğinde hiç kimse Türklerin

tehcir konusunu dahi bilmediğini, sadece Ermeniler tarafından anlatılanlarla aydınlatıldığını bildirdiler. Şimdi de bizlere çok değerli panelistimiz emekli Büyükelçimiz Pulat Tacar sanırım bir başka boyutlarıyla Ermeni sorununun üzerinde duracaklar, buyurun Büyükelçim.

PULAT TACAR (Emekli Büyükelçi)- Sayın Başkanım, teşekkür ederim. Benim konum *“Ermeni Soykırımını Savının Hukuksal Açardan İrdelenmesi”* olacak. Baroda da konuşma yaptığım için ona göre hazırladım. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarıyla başlayacağım. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Perinçek İsviçre davasında Dr. Doğu Perinçek’in Ermeni soykırımını inkâr ederek ırk ayrımcılığı suçunu işlemekten mahkûm etti. Bu 17 Aralık 2013 tarihli bir karar, İsviçre Ermenilerin baskısıyla bunu Ermeniler gayet açıkça söylediler, yani proding ... diyorlar İngilizce, hayvanları dürtmek var ya, o kelimeyi kullandılar. Proding yaparak İsviçre’yi bu davayı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin üst kuruluna göndermeye ikna ettiler. İsviçre bu talebi yaptı ve son derece güncel bir konu, dün bu talep 5 kişilik bir hukukçu hâkimler paneli tarafından kabul edildi ve dava baştan yeniden görülecek. Orada temyiz değil, dosya kaldırılacak, üst kurula gidecek. 15 hâkim, bu 15 hâkimin adları kurayla tespit edilecek ve bunlar davayı baştan görecekler. Bu Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin almış olduğu karar 2. Dairenin kararıydı. 2. Dairede 7 tane yargıç vardı ve bu karar 5’e karşı 2’yle alındı. Dr. Doğu Perinçek lehinde veren hâkimlerden bir tanesi

İsviçreliydi, normal olarak İsviçre hâkimi İsviçre lehinde karar vermesi gerekirdi, ama hayır, çok iyi bir karardır bu, ben çok inceledim bu kararı.

Adalet mi Siyaset mi?

Son olarak da Ermeni Araştırmaları Dergisinde geçen ay 40 sayfalık bir makalem yayınlandı, bu kararı irdeleyen bir makale, gayet ayrıntılı bir şekilde inceledim bu kararı, son derece sağlam bir karardır. Ona rağmen bunun üst kurula gönderilmesi bir şeye işaret ediyor: Bunda en az gelinen bir başka hususa değineceğim. Biraz evvel söylediğim 5'e karşı 2'ydi dedim, İsviçre normal olarak kendi ülkesinin lehinde verebilirdi, o zaman 4'e 3 olurdu. Bir tane daha hâkim kararı değiştirseydik -ki olabilirdi- o zaman 3'e 4 olurdu. ABD'de açılmış olan davalarda Ermeniler aleyhine karar vermiş olan bir hâkim bir ay içinde rey değiştirmiştir ve tamamen aksi yönde değiştirmiştir. Başka bir anlatımla şunu söylemek istiyorum: Uluslararası mahkemelerdeki yargı siyasetin etkisi altındadır. Bunu soyutlayamayız. Uluslararası Adalet Divanının Bosna Sırbistan kararında sadece Srebrenitsa'da soykırım olduğunu kabul etti. Oysa aynı cürümler Bosna'nın başka yerlerinde de işlenmişti. Oralara bunu kabul etmediler, sadece Srebrenitsa, çünkü Srebrenitsa konusunda daha önce Yugoslavya Mahkemesi, yani eski Yugoslavya Ceza Mahkemesi bir karar vermişti ve orada soykırım var demişti. Onun için Uluslararası Adalet Divanının da başka bir şey söyleyemezdi, ama niye? Bakınız, çünkü Sırbistan'ın Avrupa

Birliğine üye olması söz konusuydu ve çok uzağı görerek Sırbistan'ı sadece mahkûm ederken de sadece engellemekten mahkûm etti, soykırımı işlemekten değil, engellemekten mahkûm etti. Oysa bütün silahlar, bütün ordu Sırbistan tarafından verilmekteydi. Niçin söylüyorum? Çünkü uluslararası adalette çok ciddi siyaset etkisi altında kalmalar var. Önümüzdeki günlerde, şimdi bu 5 Kasım'da bu yeni dava görülmeye başlanacak, bunun ne olacağını biz de göreceğiz.

İsviçre'deki İrkçılık

Biraz evvel dedim ki İsviçre Mahkemesi ırkçılık sayıyor. Neyi ırkçılık sayıyor? Soykırımın, yani Ermeni soykırımı savının bir emperyalizmin yalanı olduğunu söylemesini ırkçılık sayıyor. Ne diyor? Bu emperyalizmin yalanıdır diyor Dr. Doğu Perinçek, bunun için sayıyor. Niçin ırkçılık sayıyor? Çünkü diyor ki: Ermeni halkı kendini Ermeni soykırımına göre tanımlıyor, binaenaleyh çok rahatsız oldular bu laftan, onun için senin onlara yaptığın bu ırkçılıktır. Bunu reddediyor Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, böyle saçmalık olmaz diyor. Mahkemesinin kararı gayet açık söylüyor, böyle bir şey kabul edilemez diyor. Başka bir şey daha söylüyor İsviçre Mahkemesi, çünkü İsviçre Mahkemesi diyor ki: ***“Ben soykırım olup olmadığı konusunda bir karar veremem, böyle bir yetkim yok”*** Yok böyle bir yetkisi, Lozan polis mahkemesinin de yok, Lozan ve İsviçre Federal Mahkemesinin de yok ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin de böyle

bir yetkisi yok. Yetkili mahkemenin sizin de sunmuş olduğunuz gibi o cürümün işlendiği yerin yetkili mahkemesidir ya alttan taraflar anlaşılarsa ve Uluslararası Ceza Mahkemesidir. Binaenaleyh bu biraz evvel söylediğim üç mahkemenin bir yetkisi yok, ama başka bir şey yapıyor. Hâkimler dünyanın her yerinde aynı, başka bir şey yapıyor. Diyor ki: *"İsviçre'de Ermeni soykırımını bulunduğu konusunda bir oydaşma vardır. Oydaşma ittifak da değildir, bir oydaşma vardır. Binaenaleyh ben bu oydaşmanın bulunduğunu tespit ediyorum. Bu oydaşmayı tespit ettikten sonra da ben bunun da bir ırkçılık olduğuna karar veririm"* Peki, bu senenin şubat ayında ben bunu Stern... Dergisinde bir karikatürde de evvela gördüm, sonra araştırdım, buldum internette. İsviçre'deki aynı mahkeme bir yabancıya domuz yabancı, ... direkt aziland, yani pis sığınmacı diye hakaret ettiği için mahkûm edilen bir polisi İsviçre Federal Mahkemesi beraat ettirdi. Şubat ayıydı ve bunu Almanlar aldılar, karikatürle yüzlerine vurdular. Geçen ay *"Heil Hitler"* selamı veren bir tane İsviçreli aynı şekilde beraat ettirildi. Yani şunu söylemek istiyorum: İsviçre'deki mahkemelerde gayet rahatlıkla ırkçılık yapabiliyorlar. Yani Türkiye'de bunu söyleseniz, Türkiye'de birisine kalkıp da *"pis domuz yabancı"* deseniz muhtemelen bizim mahkemelerimiz o insanı ırkçılıktan mahkûm edecektir.

Soykırım Değil Katliam

Şimdi gelelim başka bir noktaya: Soykırımın kapsamı nedir? Zaten sorunun temeli bu-

radadır. Bugünkü ihtilafın, bugün karşımızda bulunan hukuki ihtilaf soykırım sözcüğü üzerine yoğunlaşmıştır. Soykırım sözcüğünü bunun içinden çıkarıp bıraktığınız takdirde o zaman zaten Dr. Doğu Perinçek **“evet, katliam olmuştur”** diyor. Tarih Kurumunun eski başkanı, ayrıca Sayın Sarınoy 1683 kişinin 1916 senesinde mahkûm edildiğini söylüyor. Niye mahkûm ediliyor? Tehcir sırasında yapılan kötü muameleler, öldürmeler, hırsızlıklar dolayısıyla idama mahkûm ediliyor bazı Osmanlı görevlileri, başka bir anlatımla soykırım teriminin özel bir anlamı var hukukta. Bunun için de her şeyden evvel aktus reus ... denilen eylemin kendisi var, aktus reus var. Onun dışında bir başka daha öge var: Dorus specialis denilen özel kasıt olması lazım. Bu dorus specialis kelimesi 1948 soykırımı sözleşmesi tartışılırken aylarca tartışılıyor ve galiba Lübnan delegeşi bir kelime ilave ediyor, o meseleyi çözüyor. **“Esac”** diyor, **sırf niçin öldürüyorlar, niçin yok ediyorlar?** Sırf o gruba mensup olduğu için, bazı insanları sırf bir gruba mensup bulunduğu gerekçesiyle yok etmek, öldürmek. Bunu çıkardığınız zaman sadece öldürmek yetişmiyor, hatta tasarlamak, öldürmeyi, bir grubu öldürmeyi tasarlamak da yetmiyor, hayır, soykırım olması için eşığı o kadar yüksek koymuş ki sadece dorus specialis, yani sırf o gruba mensup olduğu için, onun için ne oluyor? Şu oluyor: 1948 sözleşmesi ölü doğuyor. Çünkü bunun ispatlanması çok güç, zaten Sırbistan Bosna davasında Uluslararası Adalet Divanı daha önce alınmış olan, Yugos-

lavya Ceza Mahkemesi tarafından karardan da geri dönemeyeceği için Bosna'nın başka yerlerinde aynı suçlar işlenmiştir, ama onlar bizi ilgilendirmez. Çünkü orada ben dorus specialis, özel kasıt bulunduğunu saptayamadım, başka bir duruma göre” Nedir o başka suç? İnsanlığa karşı suç olabilir, savaş suçu olabilir, ama soykırım değildir ve zaten gümbürtü de buradan kopuyor ve zaten gümbürtü öylesine kopuyor ki Ermeniler buna soykırım diye bastırdıkları için Ermeni lehinde bulunan pek çok uluslararası hukukçu *“bırakın bu kelimeyi, çkamayacaksınız bunun içinden”* diyor. Soykırımda devam ederseniz ki etmeyin diyorlar, başka şeye gidin, insanlığa karşı suça gidin, suç deyin, katliam deyin, ama bunu dediğiniz anda burada kaybediyorsunuz. Nitekim de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde kaybediyorlar. Çünkü o Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi diyor ki: *“Soykırım çok özel bir suçtur. Bunun ispatı çok güçtür, çok dar bir kapsamı vardır. Binaenaleyh ben de bunun söyle olduğunu size söyleyemem”* Özetle bu noktaya geliyoruz.

Peki, Türkiye’de olan bir tartışmadan bahsedeceğim. Kısa kısa atlaya atlaya gidiyorum, 1948 Sözleşmesi yapıldı. O sırada bizim Türkiye’de pek çok insan 1948’den evvel soykırım suçu yoktur der. Var, çünkü dibacesinde, giriş bölümünde 1948 Sözleşmesinin giriş bölümünde *“tarihte yapılmış olan soykırımları tanır”* diyor. Bunu niçin söylüyorum? Çünkü soykırım suçunun menşeyini 1948’e bağlamak yanlış olur, çünkü 1948 Sözleşmesini biz de onaylamışız, İsviç-

re de onaylamış. Binaenaleyh tarihte, yani daha önceki tarihlerde de mesela Vande ... soykırımı, mesela Hıristiyanların yaptıkları başka binlerce soykırım var. Bunların hepsini soykırım olarak kabul ediyor, ama bunları tadat etmiyor 1948 Sözleşmesi, tek tek şu olmuştur, bu olmuştur demiyor, görmüyor bile. Ne oluyor bu durumda? Bu durumda ulusal mahkemelere, ulusal yargıya bir takdir hakkı tanıyor denebiliyor. Binaenaleyh *“ulusal mahkeme bunu kendi takdiriyle bu şekilde genişletebilecektir”* diyor.

Uluslararası Katliamlar

Diğer bir konuya geçiyorum, o da yetkili mahkeme konusu, biraz evvel söyledim. Bu benim üzerinde şahsen çok durduğum bir konudur, fakat çok zayıf olduğunu gördüğüm, her seferinde benden başka fazla, yani bizden başka pek fazla söyleyen de yok. Yabancılarla bu meseleleri tartıştığınız zaman yetkili mahkeme sorununu ortaya attığım zaman -ki bizde usul çok önemlidir hukukta- kaçıyorlar. Niçin kaçıyorlar? Çünkü 1948 Sözleşmesinden sonra da çok büyük katliamlar olmuştur. Mesela, Kamboçya katliamı olmuştur, Sudan'da katliam olmuştur. İşte o dar kapsamlı soykırım suçu Kamboçya için ispatlanamadığı için, Darfur için ispatlanamadığı için bütün bu suçlar insanlığa karşı suç paketine atılmaktadır. O zaman ne yapmış? Uluslararası camia a, çünkü cürüm yapan kurtuluyor, sadece soykırımı bunu mahkûm etmek için mahkemeye götürüyorsunuz, kaçıyor adam, kurtuluyor. Onun üzerine

işte Roma Statüsü denilen bir statü yapıyorlar. Onu da uluslararası ceza hukuku çerçevesinde uluslararası ceza mahkemesi kuruyorlar ve orada da üç çeşit yeni suç yapılıyor. Bir tanesi zaten var soykırım, insanlığa karşı suç diyor ve gayet geniş bir paket içinde topluyor, bir de tabii savaş suçu var.

Şimdi buradan tekrardan başka bir noktaya geliyorum. Onur arkadaşım da yanımda, belki aynı fikirde değiliz o konuda, ama tartışmamız gerekiyor. Birbirimizi görürsek tartışacağız, ama görüşmüyoruz, çok az görüşebiliyoruz, o çünkü politikacı biliyorsunuz. Efendim, Fransızlar biliyorsunuz 2001 senesinde bir cümlelik bir yasayla **“Fransa soykırımı tanır”** diye bir kanun kabul etti. Ondan sonra bu Fransızca deklaratuvar, ... işari bir kanundu. O zaman çünkü Fransız parlamentosu karar alamıyordu, işari karar yerine işari yasa çıkarıyordu. Daha sonra Anayasalarını değiştirdiler, şimdi Fransız parlamentosu işari kararlar çıkarabiliyor. Şimdi o 2001 senesindeki karara istinaden geldiler biliyorsunuz soykırımı inkâr edeni mahkûm etmek için bir yasa çıkardılar. Fransız Anayasa Konseyi bunu iptal etti. Şimdi ne yapacak? Fransız politikacılar söz vermişler Ermenilere ta bidayetten beri, ben 1984 senesinde başladım Avrupa Parlamentosuna giderek ve o tarihten beri Fransızlar birinci en önde koşarlar devamlı surette. Avrupa Birliği çerçevesinde Avrupa Birliği'nin **“yabancı düşmanlığı ve ırk ayrımcılığı mücadele çerçeve kararı”** diye bir karar çıkardılar ve ben diyorum ki önümüzdeki 2015

senesinde bu karar çerçevesinde Fransızlar meseleyi tekrardan gündeme getireceklerdir, ama ayrı bir karar çıkarmayacaklardır, ayrı bir yasa çıkarmayacaklardır diyorum. Sadece Avrupa Birliğinin ırk ayrımcılığı çerçeve kararını alacaklar, o çerçeve kararı içinde soykırımını reddeden, inkâr edenin mahkûm edilmesi mevzubahistir ve burada bir nevi geçiş formülü bulacaklardır. Geçiş formülü nedir? Fransa'da günün birinde illa ki diyelim 2015 senesinde bir Türk çıkıp herhangi başka birisine hayır efendim, soykırımı tanımam, olmamıştır derse Fransız diyecektir ki: Avrupa Birliğinin bir kararı var, o çerçeve içinde benim hâkim bilir, karışmam. Geriye kaçacaktır hükümet, hâkim Fransa'da istediğini yapacaktır. Yani bir mahkumiyet kararı verirse tekrar o zaman siz tekrardan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gidersiniz. Doğu Perinçek kararı tabii ileride geçerse, tekrardan onu iptal etme yoluna gidersiniz, ama 8 sene sürüyor dava, bu şekilde.

Şimdi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi meseleye nasıl yaklaştı? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir ceza mahkemesi değil, Uluslararası Adalet Divanı değil, soykırım olup olmasını tarihte tarihsel olayın şu veya bu şekilde olup olmadığını tespit edecek bir mahkeme değil. Buna sadece insan hakları çerçevesinde, yani düşünceyi ifade özgürlüğü çerçevesinde yaklaşıyor. Karşı taraf ne diyor? **“Ermeni Soykırımı tarihsel bir gerçektir”** Bunu niçin söylüyor? Çünkü holokost ... için, şua için kullanılan bir terimdir, tarihsel bir gerçektir. Niçin bunu kul-

lanırlar? Çünkü şua bir kere soykırımı değildir, insanlığa karşı suçtur. Yani Yahudi kırımını soykırımı değildir, çünkü daha öncedir, insanlığa karşı suçtur ve zaten Yahudiler hiçbir şekilde Ermeni soykırımının da soykırım olarak kendileriyle birlikte paralel olarak alınma, beraber anılmasını istemezler. O ayrı derler, bizimki ayrı, bir emsali yoktur derler. Binaenaleyh tarihsel gerçek, yani Yahudilerin kullandıkları tarihsel gerçeği Ermeniler için kullanılmasını isterler. Niçin bunu isterler? Çünkü tazminat istiyorlar, tazminat bağlanmasını isteyecekler. Bunu da söyledikten sonra bir nokta daha: Şimdi İsviçre Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine temyizden başvurduğu zaman da ileri sürdü bunu. Diyor ki: *“Dr. Doğu Perinçek öyle kötü bir insan ki, o kadar nasyonalist bir insan ki kendisi bunu açıkça bağımsız komisyon otursa, kurulsa ve bu bağımsız komisyon soykırımıdır dese onu da kabul etmem, düşünebiliyor musunuz, onu bile kabul etmeyecek”* Dr. Doğu Perinçek hukuk doktoru, hukuk yalamış, uluslararası ceza hukukunda bağımsız komisyon, tarih komisyonu, vesaire şeklinde karar verme yetkisi yoktur. Uluslararası ceza hukukunda cezayı mahkeme verir, yetkili mahkeme verir, başka bir mahkeme de vermez, yetkili mahkemenin o kararı vermesi lazım. Binaenaleyh üzerinde durmak istediğim nokta bir tarih komisyonu ve Şükrü Elekdağ ağabeyimizin, büyüğümüzün de onunla benim aramda bu konuda bir görüş farkı vardır. Uluslararası tahkime gidilmesini önermişlerdir. Rahmetli Gündüz Aktan’la aynı şeyi tartıştık. Kesinlikle olmaz, tahkime ben

gitmem bu konuda, çünkü mahkemenin, uluslararası ceza hukukunun çözmesi gereken bir hususu siz tahkime götürdüğünüz takdirde siz iki üye getirecek, öbürü iki üye getirecek, onlar uzlaşamayacaklar. Birleşmiş Milletler Genel Sekreterliği üye tayin edecek. O anlamda söylediği geçerli olacak ne tarafa doğru yatarsa, binaenaleyh uluslararası ceza hukukunun uygulanacağı bir konuda ben niye tahkime gideyim? Kesinlikle gitmem, kesinlikle uzakta durum ve ayrıca gerek hükümetten, gerek başkalarından duyuyorum, diyorlar ki: **“Efendim, Tarih Komisyonu ne derse onu kabul ederiz”** Yok öyle bir şey, Tarih Komisyonu tespitte bulunur, Tarih Komisyonu Hukuk Komisyonu değildir. Hukuk başka şeydir, tarih başka şeydir. Bunları birbirinden ayırmak gerekir ve burada hemen ilave etmem gereken konu da şudur: Soykırım teriminin doğru kullanımı hukuksaldır. Soykırımı bir hukuk terimidir, jenosit hukuk terimidir. Şimdi bunu kültürel soykırım, başka türlü soykırımlar şeklinde halk arasında ve hatta bilim adamları arasında bunu kullanıyorlar. Yanlıştır, zaten şey diyor bunu gayet enteresan bir şekilde, Cambridge uluslararası bir dergi var.

Şimdi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ilgi çekici bir mahkeme, ifade özgürlüğüne çok önem veriyor. Şimdi bir Jirneski ... kararı diye bir kararı vardır. Bir Fransız Yahudisi Paris'te bir makale yazıyor. Diyor ki: **“Bu Nazilerin yaptığı cürümler var ya, Yahudileri öldürdü, onun arkasında kilise vardır. Bu esas itibariyle oradan başlar”** Geçen gün bizim müzimizimiz var, 12 Türk,

18 yahut 20 Ermeni geçen gün *“I have dream”* gibi bir şey yayınladılar 3-5 gün evvel, ortak rüyamız var dediler orada. Orada ortak rüyamız dedikleri zaman Ermeni soykırımını Türkiye Cumhuriyetinin kurucu ögesidir diyor. Vallahi böyle diyor, niçin söylüyor bunu? Bizimki onu uydurmuyor, çünkü Hıristiyanlığın temelinde vardır, siz Hıristiyanlıkta doğduğunuz anda günahkâr doğuyorsunuz, doğduğunuz için günahkârsınız. Buna urşuld ... diyorlar Almanca, doğduğunuz anda günahkâr doğuyorsunuz, ondan sonra temizlenmeye devam edeceksiniz. Şimdi Jirneski kararında adam bunu söylediği için Fransızlar bunu mahkûm ediyorlar. Fransızların mahkûm etmesi üzerine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine gidiyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Jirneski istediğini söyler diyor, çok ağır bir şekilde rahatsız edebilecek olsa dahi görüşlerin ifade edilmesi mümkündür ve doğrudur diyor.

AİHM Bakışı

Şimdi son olarak yavaş yavaş bitiriyorum, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi bir davayı aldığı zaman Avrupa insan hakları sözleşmesinin düşünceyi ifade özgürlüğüyle ilgili 10. maddeindeki kelimeleri alt alta alıyor ve bir katalog oluşturmuş. Yani her düşünceyi ifade özgürlüğü davası çıktığı zaman adamlar açıyorlar o katalogları ve tekrar tek tek o kataloga göre cevaplandırmaya başlıyorlar. Bu cevaplar ne olur, neye göre yapıyorlar? Kamu düzenini ağır şekilde tehlikeye atma riski var mıdır,

yok mudur? Yoktur diyor Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Dr. Doğu Perinçek'in bunu reddetmesini, böyle bir şey yoktur diyor. Nefret çağrısı içermemektedir, ırk ayrımcılığı olmaz nefret çağrısı, çünkü Dr. Doğu Perinçek diyor ki: **“Ben sadece bunun uluslararası bir yalan olduğunu söylüyorum. Benim Ermenilere karşı bir şeyim yok, bilakis Ermenilerle problemim yok benim, sadece soykırımı tanımlamasını reddediyorum”** ve bunu mahkeme gayet açık bir şekilde, hatta İsviçre Mahkemesi yazıyor bunu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi değil, İsviçre Mahkemesi'nin bu yazdığını ortaya koyuyor. Başka bir şey daha yapıyor İsviçre Mahkemesi, ön alıyor, bizim Türk hükümeti işaret ediyor, diyor ki: **“Bak, İsviçre davanın kötüye kullanılması konusunda İsviçre'nin bir talebi olmadığını söylüyor”** Türk hükümeti işaret ediyor, bak diyor, umurumda değil, ben evvela 17. maddeye bakarım. Yani 17. madde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 17. maddesi bir dava açtığın zaman bunu kötüye kullanmak için mi açıyorsunuz? Onu size müsaade etmiyor, onu kendi başına resen inceleyiyor. Dr. Doğu Perinçek bu davayı resen açıyor ve bu davayı kötüye kullanmak için açmamıştır diyor ve bunu da kendi kendine oraya ilave ediyor. Bu çok önemli bir noktadır.

İsviçre'nin en önemli itirazı benim hâkimlerimin yetki alanını siz resen daraltıyorsunuz diyor. Yani Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi benim, İsviçre'nin hâkimlerinin takdir yetkisini resen daraltıyorsunuz diyor. Bunu yapmaya hakkınız yok diyor. Onun üzerine İsviçre bunu Avrupa İnsan

Hakları Mahkemesi cevaben diyor ki: *“Benim bunu yapmaya hakkım var. Çünkü şu şu kararların hepsine yaptım”* ve bu arada 5 tane de Türkiye kararı gösteriyor. 5 tane Türkiye kararının hepsinde mahkûm etmiş Türkiye’yi, niye? Çünkü Türkiye düşüncüyü ifade özgürlüğünü kendi vatandaşlarının Erbakan, Erdoğan İnce, Dink Türkiye, bir tane de Koks ... var, bütün bunların hepsinde Türkiye’yi mahkûm ediyor. Binaenaleyh demek istiyor ki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi: *“Ben Türkiye’yi burada mahkûm edersem, burada mahkûm edemem, burada bu adamın bu lafları söyleme hakları vardır”* diyor. Biraz evvel söyledim, son derece güçlü bir karar, dört başı mamur bir karar, ama ona rağmen şayet bunları tekrar üst daireye gönderiyorlarsa, bunun arkasında bir şey vardır.

Av. VECİHE TUNCA- Gönderilmişti onlar, değil mi?

PULAT TACAR- Gönderildi, 5 Kasım’da ilk toplantı yapılacak. Efendim, evet, çok önemli bir şey daha var: *“Hâlâ tartışılmakta olan tarihsel bir konuda yargı karar veremez”* diyor. Şu anda tartışma halinde, niye? Çünkü Türkiye’yle Ermenistan arasında bir protokol yapıldı. Herkesin eleştirdiği Ermenilerle biz de eleştirdik, ben şahsen eleştirmedim, sesimi çıkarmadım, ama Ermeniler eleştirdiler, bizden Onur eleştirdi. Politikacı olduğu için eleştiriyor, ben bürokrat olduğum için kenarda duruyorum. Yani emekli bürokrat olduğum için, yoksa başka benim nedenim şu: Ben bu meseleye hukuksal açıdan

bakıyorum. Benim temelim hukuksal açıdan bakarım bu meseleye, binaenaleyh soykırım açısından baktığım zaman ifade özgürlüğü açısından bakarım ve ifade özgürlüğünün ilâni-haye geniş olmasının taraftarı olan bir insan olduğum için bakarım. O tamamen düşünce, en önemli noktayla bitiriyorum son cümlem: Holokost'la ... Ermeni soykırımı arasında fark vardır diyor. Burada mahkeme kararına yazıyor bunu, bu adamları da çıldırtıyor bunun yazılmış olması, deli oluyorlar. Bakın ne diyor Cambridge karşılaştırmalı hukuk dergisi? *“İsviçre'nin bu yaptığı tek görüşün diktatörlüğüne imkân tanıyacak bir uygulamadır”* Bir şeye benziyor mu, size bir şey hatırlatıyor mu? Tek görüşün diktatörlüğü ne demek oluyor?

ONUR ÖYMEN- Türkiye'de bugün yaşayanlar bunu çok iyi anlarlar.

PULAT TACAR- Ben bir şey söyledim, ona söylüyorum. Efendim, saygılarımı sunuyorum, çok teşekkür ederim.

Av. VECİHE TUNCA- Çok teşekkür ediyoruz. Sayın Büyükelçim Pulat Tacar Ermeni sorununu hukuksal açıdan bizleri aydınlattılar ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı üzerinde Doğu Perinçek hakkında verilen İsviçre'deki karar üzerinde daha çok durdular, nedenleri, niçinleri ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararında ifade özgürlüğünün daha geniş olarak ele alındığını ve karşı fikirler olduğu halde nasıl bu şekilde İsviçre Mahkemesinin karar verebileceğini dile getirdiler. İsviçre Mahkemeleri de Avrupa

İnsan Hakları Mahkemesi için “*hayır, hâkimlerin yetkisini İnsan Hakları Mahkemesi çok daraltıyor*” dediler. Yine Yahudilerle olan, Yahudiler hakkında verilen soykırım ya da insanlık suçu diyelim, bununla Ermeni soykırımı arasında bir bağlantı yoktur dediler. Gerçekten yoktur, çünkü orada Yahudiler ne bir ayaklanma yapmışlardır, ne arkadan Alman ordusunu vurmuşlardır, ama bütün bunlara rağmen gaz odalarında boğulmuştur Yahudiler.

PULAT TACAR- Nürnberg kararları var.

Av. VECİHE TUNCA- Yine ulusal yargıya takdir hakkı tanınıyor. Yetkili mahkeme üzerinde durdular. Kamboçya, Sudan katliamları, Darfur ... katliamları üzerinde duruldu. Bunlar insanlığa karşı suç, savaş suçları üzerinde bizi çok güzel aydınlattılar, teşekkür ediyoruz. Şimdi söz sırası Sayın Büyükelçim Onur Öymen’de, buyurun efendim.

ONUR ÖYMEN (Emekli Büyükelçi)- Evet, çok teşekkür ediyorum. Gerçekten değerli konuşmacılarımız sayesinde bu meselenin tarihi boyutunu ve hukuki boyutunu çok etkili biçimde paylaşmak imkânını bulduk. Zannediyorum ki diyorum ki işin siyasi boyutu üzerinde durmazsak belki eksik bir değerlendirme yapmış oluruz. Onun için müsaade ederseniz biraz işin siyasi boyutu üzerinde duralım. Önce biraz kendimizi eleştirelim. Çünkü Türkiye’de biliyorsunuz üç tane milli spor vardır: Futbol, güreş, özeleştiri. Onun için kendimizi eleştirmezsek rahat edemeyiz. Biz de bundan yararlanarak

biraz kendimizi eleştirelim. Şimdi biz daima herkesi çok iyi niyetli sayarız, yani yabancılar bizim hakkımızda bir şey söylediği için herhalde onlar iyi niyetlidir, eğer bizim hoşumuza gitmeyen bir şey söyledilerse, eksik bilgiden kaynaklanıyordur, yani biz onları yeterince bilgilendirememişizdir, o yüzden kaynaklanıyordur, filan. Şimdi bu anlayışımızı değiştirmemiz lazım. Fransızların ünlü düşünürü Laros Fuko ... diyor ki: **“Siyaset iyi niyetle yapılmaz”** Bunu çok iyi bilmeniz lazım, karşımızdaki insanları melek gibi görmeyelim. Derler ki gene yabancılar: Cehenneme giden yolun taşı iyi niyetle döşenmiştir. O bakımdan bizim karşı tarafın niyetlerini, politikalarını çok iyi anlamamız lazım ve bugünkü konularımızı tartışırken yalnız Ermeni konusunda değil, başka konularda da karşımızdaki insanların birer melek olmadığını bizim peşinen kabul etmemiz lazım.

Şimdi nereden başlıyor bu iş? Çok değerli konuşmacılar anlattılar, onları tekrarlamaya çağım, ama bir-iki cümle söyleyeyim sadece. Misyonerlerden bahsetti çok değerli profesörümüz, şimdi ilk misyoner 1820’de İzmir’e geliyor Amerikalı misyoner, ilk söylediği laf şu: **“Bu günah imparatorluğunu yıkmak ahdim olsun”** Osmanlı İmparatorluğu bir günah imparatorluğu ve bunu yıkmak için geliyor Türkiye’ye ve ondan sonra gelen misyonerlerin faaliyetleri daha çok siyasi ağırlıklı, yani orada sadece Hıristiyanları savunmak, işte onların haklarını korumak, onlara hizmet etmek değil, doğrudan doğruya o imparatorluğu, yani Osmanlı İmpa-

ratorluğunu yıkmak, bitirmek. Şimdi ne yapıyor bunlar? Yaptıkları şu: Sürekli olarak o Ermeni gençlerini değerlendiriyorlar, onların içinden yetenekli olanlarını alıyorlar, Amerika'ya gönderiyorlar, onlara burs veriyorlar, yetiştiriyorlar ve Ermeni propagandasının unsurları haline getiriyorlar. Bir kısmı Türkiye'ye dönüyor, fakat bir kısmı Amerika'da kalıyor ve bunları Türkiye aleyhtarı faaliyetlerin özünü oluşturuyor.

Şimdi bakıyoruz, 1915 olayları filan diyoruz, 1915'ten önce ne olmuş acaba? 1915'ten önce işte Sasun ... vesaire filan Osmanlı Bankası, bunları hep söylüyoruz da, başka ne olmuş? Olan şu: Amerika'da muazzam bir propaganda var Türkiye aleyhinde Ermeni meselesi dolayısıyla, işte bu misyonerlerin gönderdikleri insanların etkileri var, başka etkiler var, siyaset var filan, ama inanılmayacak kadar olumsuz bir hava var Amerikan basınında. Tam o sırada 1914'te bir büyükelçimiz tayin oluyor Washington'a, Ahmet Rüstem Bey bakıyor ki yani böyle bir saldırı karşısında sessiz kalmak mümkün değil. O zaman çok dirayetli büyükelçilerimiz vardı, daha sonra da oldu, şimdi de vardır emnim, adam "*Evening Standard*" ... diye bir gazeteye mülakat veriyor ve şiddetle tepki gösteriyor bu Türkiye aleyhindeki haksız suçlamalara ve daha da ileri gidiyor. Diyor ki: "*Siz İngilizlerin, Fransızların yaptıklarına bakın, dünyanın çeşitli bölgelerinde neler yapıyorlar?*" Örnekler veriyor. "*Amerika'nın yaptığına bakın*" diyor, "*Amerika'nın kendi Kızılderililerine yaptığına bakın*" diyor. Başkan Wilson küplere biniyor. Dışişleri

Bakanına diyor ki: *“Gidin sorun bakalım, hakikaten bu sözleri söylemiş mi”* Dışişleri Bakanı diyor ki: *“Bu sözler size mi ait”* *“Evet, bana ait, söyledim”* diyor. Başkan diyor ki: *“Derhal bu sözleri geri alsın, özür dilesin, yoksa sınır dışı edeceğiz”* *“Ben sözümü geri almıyorum”* diyor, sınır dışı edilmeyi beklemeden 15 gün içinde Türkiye’ye geri dönüyor. Büyükelçilik görev süresi 3.5 ay toplam, ama öyle bir isim bırakıyor ki işte diplomat dediğin böyle olur diyorlar. Koskoca Amerika Birleşik Devletlerine direnmesini biliyor.

517.000 Türk Öldürüldü

Şimdi bu öyle anlaşılıyor ki 1915’ten önce bütün bunlar olan işlerdir ve bu propagandalar daha önce başlamıştır. Peki, sonra ne oluyor? Şimdi esas bizim üzerinde durmamız gereken nokta şu: Birinci Dünya Savaşı çıkıyor. Birinci Dünya Savaşında İngilizlerin hedefi Amerika’yı savaşa sokmak, çünkü Almanya ve Osmanlı İmparatorluğu onların müttefikleriyle tek başına mücadele edemeyeceğini, savaşı kazanamayacağını görüyor. Hedefi Amerika’yı savaşa sokmak, ama nasıl sokacaksınız? Amerika’da savaş aleyhtarı düşünceler çok güçlü, girmek istemiyor Amerikalılar savaşa. Hatta *“savaşız barış”* gibi sloganlar üretiyorlar. İngilizler bunun için muazzam bir propaganda faaliyetine girişiyorlar. İngiltere bir Propaganda Bakanlığı kuruyor. Çalıştığı binanın adı Wellington House, onun için bu Propaganda Bakanlığına da **Wellington House** diyorlar. Şimdi bu Wellington

House İngiltere'nin en önde gelen 20-25 tane yazarını, düşünürünü, şairini topluyor, diyor ki: **“Size çok gizli bir milli görev vereceğiz. Bizim düşmanımız Almanya ve Türkiye’dir, siz bunlar aleyhine öyle şeyler yazacaksınız ki gerçek olması hiç önemli değil, gerçek istediğinizi yazabilirsiniz. Yalnız sizden beklediğimiz şu: Bunları okuyanlar bu halklardan, bu milletlerden nefret edecek. Almanlardan ve Türklerden nefret edecek”** ve bunlar yazıyorlar bir sürü kitap, yalnız Türkiye aleyhine yazılanların sayısı 756 kitap ve broşür, düşünebiliyor musunuz? İçinde ipe sapa gelmeyen, gerçeklerle hiç alakası olmayan bilgiler var, iddialar var. Almanya için yazılan mavi kitap var, onun içinde de mesela şunları söylüyor: **“Bu Almanlar öyle bir millettir ki Alman orduları Belçika’ya girince rastladıkları bütün bebeklerin bileklerini kestiler, rastladıkları bütün papazları çan kulesine astılar”** diyor. Böyle iddialar var. Türkler aleyhinde de Ermeni iddiaları, işte bir mavi kitap da Türkiye için çıkarıyorlar. O mavi kitabın ilginç tarafı şu: Bir sürü olay anlatıyor, ama o olayları kime atfen yazdığını söylemiyor. Yani kim söylemiş orada öyle bir olay olduğunu, o yok, ama özetini şu kitabın: Her tarafta Türkler inanılmayacak derecede vahşi, gayri insani katliamlar yapmışlar. Fakat Ermeniler bir tek Türk’ü öldürmemiş. Yani kitabın içinde bir tek Türk’ün Ermeniler tarafından öldürüldüğüne dair bir cümle yok. Oysa Türk Tarih Kurumu değerli profesörümüz teyit edecektir beni, resmi belgelere dayanarak 517 000 Türk’ün o dönemde Ermeniler tarafın-

dan öldürüldüğünü kanıtlıyor. Bunu hiç yok farz ediyor. Şimdi böyle bir tablo karşınızda, demek ki doğru neymiş, yanlış neymiş, biz hakkımızı koruyalım filan, böyle bir şey söz konusu değil. Sizin hakkınızı korumanız mümkün değil, çünkü hiç gerçeğe ilgisi olmayan şeyleri anlatıyorlar o kitapta. Niye yazdırıyorlar bu kitapları? Bunları Amerika'ya gönderiyorlar, 500 000 nüsha bastırıyorlar. Propaganda Bakanlığı Washington'da bir şube kuruyor ve Amerika'da ne kadar kanaat lideri varsa, kongre üyesi, yazar, gazeteci, vesaire filan profesör, bunlara dağıtıyorlar ve Amerika'da müthiş bir infial doğuyor hem Almanya aleyhine, hem Türkiye aleyhine ve bu Amerika'nın savaşa girme kararını hızlandırıyor veya bu karara etkide bulunuyor. Sonunda Amerika savaşa giriyor. Savaş bitiyor, savaş bittikten sonra ne oluyor? Savaş bittikten sonra İngiliz Dışişleri Bakanı avam kamarasına çıkıyor ve elinde Almanya için yazılan mavi kitap var. Diyor ki: **“Arkadaşlar, biz bu kitabı yazdırdık, ama içindekilerin aslı astarı yoktur. Bunlar savaş yalanlarıdır. Onun için böyle olaylar hiç olmamıştır, savaşta bunu yapmak zorundaydık”** Türkiye aleyhine yazdıkları kitap için bunu söylemiyor. Neticede bir İngiliz milletvekili **“Ponsonbil”** ... diye bir kitap yayınlıyor **“Savaş Zamanı Yalanları”** diye, bütün bunları tek tek yazıyor. Neler söyledik, neler yazıldı bu kitaplarda, hiçbirinin aslı astarı yoktur filan diye 1927 yılında böyle bir kitap yazıyor.

Siyasete Malzeme

Şimdi biraz sona gelelim. Biz bütün Mecliste her zaman iktidarla muhalefet bugünkü gibi kavga etmiyordu. Başlangıçta en azından bu konularda görüş birliği sağlayabiliyorduk. İktidar ve muhalefet liderleri işte ortak bir bildiri yayınladılar bu konuda ve Meclis olarak İngiliz parlamentosuna müracaat ettik. Siz nasıl Almanya için yazılan kitabın savaş propagandası olduğunu söylüyorsanız Türkiye için yazılan kitabın da savaş propagandası olduğunu söyleyin. Cevap: **“Efendim, bu kitabın bir propaganda kitabı olduğunu kabul ediyoruz, ama içindekiler doğru mudur, yanlış mıdır bilemeyiz”** Peki, nasıl tahkik edeceksiniz içindekiler doğru mu, yanlış mı nasıl tahkik edeceksiniz, kim söylemiş bu bilgileri? Tahkik etmeye imkân yok, çünkü Wellington House’ın bütün belgeleri yakılmış, İngiltere’de 30, 40, 50 sene önceki bütün belgelere ulaşabilirsiniz, Wellington House belgeleri hariç, hepsini yakmışlar. Bu utanç verici durum öğrenilmesin, yalnız bir şeyi unutmuşlar, bir tek, incecik bir kitabı unutmuşlar. Onu da Justin Makaritin ... (94.45) British Libraryde, İngiliz Milli Kütüphanesinde buluyor. Bu kitapta işte bu şifreler, isimler, X, Y, Z filan, bunların kim olduğunu yazıyor. Yani bu iddiada bulunanlar kim? Bir de bakıyorsunuz ki büyük bir çoğunluğu Amerikalı misyonerler, geri kalanı da Ermeni Taşnak militanlar, düşünebiliyor musunuz, kaynaklar bunlar. Şimdi bu kitap hâlâ bugün Avrupa’nın hangi kütüphanesine giderseniz gidin, hangi kitapevine giderseniz gidin

bu kitabı bulursunuz, mavi kitap “*Blu Book*”Bar-no, Toymy ve Rekont Brays tarafından yazılan kitap. İşte bizim aleyhimizdeki propagandalar bugün dahi bu belgelere dayalı olarak yapılıyor. Şimdi o bakımdan bu gerçekler ortadayken bizim kalkıp da efendim, orada haklıydık, 1.5 milyon Ermeni yoktu, efendim, 1.5 milyon Ermeni öldürmediniz de mesela 800 bin Ermeni’yi öldürdünüz deseler haklısınız mı diyeceğiz? Yani böyle kendi ayağımıza kurşun sıkmamamız lazım. Bunlar tarihi olaylardır, tarihte çok çatışma olmuştur çeşitli ülkeler arasında, İkinci Dünya Savaşında 60 000 000 insan ölmüştür. Bırakacağız, tarihçiler bunu değerlendirecek ve tarihteki olaylardan bugünün siyaseti için malzeme çıkartmayacağız, ama çıkartılıyor. O zaman siz de bununla mücadele edeceksiniz.

Tarihimizle Yüzleşmeli mi?

Şimdi bakınız, biz Sayın Tacar bahsetti, 2001 yılındaki o soykırım kararından sonra 2006 yılında Fransızlar Mecliste, Fransız hükümeti Mecliste bir karar tasarısı daha sundu. Soykırım, Ermeni soykırımı iddiasını reddedenlerin hapis ve para cezasına çarptırılmasını öngörüyor. Şimdi biz gittik Paris’e bir milletvekili heyeti olarak, milletvekilleriyle konuşuyoruz. İşte anlattık, sizin meclisinizde böyle bir tasarı var, işte bunun aslı şudur filan demeye daha biz birinci cümlemizi tamamlamadan demeye başlarken bizi susturuyorlar, “**susun, susun, hiç boşuna bizi ikna etmeye uğraşmayın, biz sizin haklı olduğunuzu biliyoruz, ama bizim seçim bölge-**

mizde çok Ermeni nüfus var. Sizin istediğiniz gibi oy kullanırsak bizi bir daha seçmezler. Haklı olmanıza rağmen sizin doğru bildiğiniz, doğru olarak söylediğiniz konuda bizden oy beklemeyin” Düşünebiliyor musunuz, o ziyaret sırasında bizi televizyona davet ettiler. Bir televizyon tartışması, ben şahsen katıldım, birkaç tane Fransız var. Bana dediler ki: **“Tarihinizle niye yüzleşmiyorsunuz” “Tarihimizle yüzleşmemizi istiyor musunuz” “Evet” “Yani tarihte bütün olup bitenleri açıkça söyleyelim mi, yazalım mı, okul kitaplarına koyalım mı”** dedim. Bir an şaşırды, ne demek istiyor bu adam? Bakın, şunlar oldu, o sıradaki o günkü koşullar içinde Ermeniler Türkleri canlı canlı camilere doldurup yaktılar. Bunu da söyleyelim mi, tarihle yüzleşirken bunu kitaplarımıza koyalım mı? Ermeniler canlı canlı Türkleri çoluk çocuk demeden kuyulara attılar, üzerine kayalar atarak öldürdüler. Çünkü belgesi var, diyor ki: **“Kurşunlarımızı ziyan etmeyelim, bu insanları böyle öldürmek daha ekonomiktir”** diye kendi raporları var merkezlerinde, buna benzer birkaç örnek anlattım. İşte Kurtuluş Savaşında olup bitenleri anlattım, neler yapıldığını, şimdi biz bunları söylesek, bunu okul kitaplarına yazsak bir daha Türk çocukları Ermeni çocuklarıyla, Rum çocuklarıyla dost olabilir mi, arkadaş olabilir mi? Arada hiç böyle kapanmayacak bir nefret uçurumu açmaz mıyız? Hiçbir şey diemediler. Şimdi bütün mesele şu: Tezlerimizi savunurken biz size haksızlık yaptık, yanlış yaptık, ama sizin söylediğiniz kadar da çok yapmadık

izlenimi verirsek oyunu kaybederiz. Oyun çünkü nasıl oynanıyor? Oyun böyle oynanıyor, işte anlattım size İngiliz propaganda belgelerinin ne olduğunu, iç yüzünü anlattım. Şimdi bunları ortaya çıkaran da bir Amerikalı profesör. Şimdi karşınızdaki insanlar böyle medeni olarak oturup konuşulacak insanlar olsa otururuz, konuşuruz, tarihçiler komitesi kuralım diye öneride bulunduk, Ermenistan reddediyor. Arşivlerinizi açın diyoruz, açmıyor, biz açıyoruz, onlar açmıyor, hâlâ biz alttan alacağız. Efendim, maça gidiyor cumhurbaşkanımız, onların cumhurbaşkanı maça geliyor kristal koltuklarda falan ağırılıyor. Sanki böyle biz mahcup tarafız da, yanlış işler yaptık da filan.

Şimdi işin esası şu: Ermenilerin utanılacak çok şeyi var ve bunları gizlemek için gündemi değiştiriyorlar. Yaptıkları işin özü budur. Bakın, Birinci Dünya Savaşında size anlattım yaptıklarını, şimdi onların bize yönelik ithamlarını değil de, onların yaptıklarını biz gündeme taşısak, dünya gündemine, insan içine çıkamazlar. Hocalı katliamı nasıl çoluk çocuk işkence ederek öldürdüklerini dünyaya anlatabilsek yeterince, senede bir anma töreni yaparak değil de, her gün gündemde, dünyanın gündemine taşısak insan içine çıkamazlar. Ermeni Asala teröristlerinin nasıl öldürdüğünü bizim diplomatları, nasıl Rum teröristlerle ve Kürt teröristlerle işbirliği yaptıklarını anlatsak insan içine çıkamazlar. Bakın, o kadar tarih çarpıtılıyor ki biz tarihin bir kısmını bilebiliyoruz, ama her şeyini de bilmemiz mümkün değil. Bakın, size bir kitap gösterece-

ğim, şimdi bu kitap Pierre Loti tarafından yazılmış, “*Ermenistan’daki Katliamlar*” diye bir kitap 40 sayfa, sadece 100 nüsha basılmış ve Ermeniler hemen toplamışlar Paris’ten bu kitabı. Ben tesadüfen Paris’ten bir nüshasını bulabildim, 91 numaralı kitap bu. Şimdi kitapta anlatıyor uzun uzun, Pierre Loti Türkler hakkında çok olumlu izlenimler sahibi olan bir insan uzun uzun anlatıyor. İşte Türkler şöyleydi, bir Fransız Türkiye’ye gelip de bir Türk’le karşılaştığı zaman olumsuz bir düşünce sahibi olması mümkün değil. İşte Ermenistan’da çatışmalar oldu, iki taraf da birbirini öldürdü, şu oldu bu oldu, üzücü olaylar oldu, filan, ama Türkleri itham edecek tarzda yazmamış. Ondan sonra Ermenilere gelince, Fransa’dan gelip de Türkiye’de bir Ermeni’yle tanışıp da olumsuz izlenim sahibi olmayan insana ben rastlamadım derken sayfa 27 size göstereyim, şuradan başlıyor, sansürlenmiştir. Beyaz sayfa, kitap sansürlenmiştir. Şimdi niye sansürleniyor? Çünkü Ermenistan aleyhine en küçük bir laf duyurmak istemiyorlar. Kim sansürlüyor? Hükümet mi, yayınevi mi, kim sansürlüyor, polis mi? Niye sansürlüyor? Çünkü gerçeklerin serbestçe duyulmasını istemiyorlar. Ne zaman? Fransız ihtilalinden 129 sene sonra Paris’te. Şimdi daha vahimini söyleyeyim. Biz hep kendimizi suçlayan belgelerden filan bahsederez, şu belge 1918’de yazılmış, Türkçeye çevrilmemiş. Yani bizim lehimize olan unsurları çevirebiliyor muyuz Türkçeye? Niye çevirmiyoruz, niye çevirmemişiz bunu şimdiye kadar? Emperyalizm işte öyle, daha basit fazla ileriye

gitmeyelim, bizim bütün bu kadar tartışmaya hiç ihtiyacımız var mı, kendimizi savunmak için efendim, onu yapmadık da, bunu yapmadık da, öyle değildi de, böyle değildi filan, bizim en iyi savunmamızı kim yapmış, biliyor musunuz? Ermenistan'ın ilk Başbakanı Ovanes Kaçaznuni'nin kitabı var, Mehmet Perinçek Türkçeye çevirdi. Birkaç cümlesini size özetle söyleyeyim. Kaçaznuni diyor ki: **“Gönüllü silahlı birliklerin oluşturulması hataydı. Kayıtsız şartsız Rusya'ya bağlanması doğru değildi. Türklerden yana olan güç dengesi hesaba katılmamıştı. Tehcir kararı amacına uygundu”** Hani biz şimdi tehcirde gayri insani işler yaptık filan diyoruz ya, taziyede bulunuyoruz, tehcir kararı amacına uygundur. **“Türkiye savunma içgüdüleriyle hareket etmişti. Taşnaklar Ermenistan'da bir diktatörlük kurmuşlardı. Müslüman nüfusu katletmişlerdi. Ermeni terörü Batı kamuoyunu kazanmaya yönelikti. Taşnak yönetimi dışında suçlu aranmamalıydı”** Değerli arkadaşlar, Taşnak Partisinin şimdi siyasi intihardan başka yapacak hiçbir şeyi yoktur. Şimdi bunu ne zaman söylüyor? 1923 Taşnak Partisinin kongresinde söylüyor. Taşnak Partisi kurucusu ve Ermenistan'ın ilk başbakanı adam bunu söylüyor. Şimdi bizim bunu her gün her dile çevirip, dünyanın her yerinde dağıtmamız gerekmiyor mu? Ama biz öyle bir psikoloji içindeyiz ki bazı bilim adamlarımıza bakıyoruz, her Allah'ın günü bizim nasıl soykırım yaptığımızı anlatıyorlar, yaptığımız nasıl işte soykırım sayılması gerektiği.

40'tan Fazla Diplomatımız

Şimdi demin anlattığım ortak kararı aldık Mecliste, tarihçiler komisyonu kurulsun, arşivler açılsın, bilmem ne dostluk eli uzatıyoruz filan, aynı gün Türkiye'nin entelektüellerinin, aydınlarının izlediği bir gazetede tam sayfa bir yazı: **“İşte bir soykırım yapmıştır Türkiye”** diye, düşünebiliyor musunuz? Kendi gazetemiz, bir Ermeni gazetesinde böyle bir şey düşünebilir misiniz? Başka siyasi boyutu işin, şimdi terör faaliyetleri dünyada çıktı. İşte 1960'lı yılların sonu, 70'li yılların başı, Türkiye'ye yönelik bir terör faaliyeti yok dünyada, böyle organize örgütlü terör faaliyeti yok. Bir tek 1973 yılında bir yaşlı meczup Ermeni Los Angeles Başkonsolosumuzu ve yardımcısını öldürdü, bir tek olay o. Şimdi 1974 yılının sonunda Türkiye Kıbrıs harekatı yapıyor. Kıbrıs'taki Rum terör örgütü EOKA bir bildiri yayınlıyor. Diyor ki: **“Şu anda Kıbrıs Türk askerinin işgali altındadır. Bizim Kıbrıs'ta Türk ordusuyla savaşıma imkânımız yoktur, ama dünyanın her yerinde Türk menfaatlerini vuracağız”** Ondan sonra Ermeni, rum ve Kürt terör örgütleri işbirliği yapıyorlar. Atina'da merkezi olan bir dernek kuruyorlar: Küçük Asya Halkları Kurtuluş Derneği ve bunlar 1975 yılı başından beri bizim büyükelçilerimizi öldürmeye başlıyorlar. Önce Viyana Daniş Tunalıgil, İsmail Erez Paris filan giderek 40'tan fazla büyükelçi diplomatımızı veya diplomatik personelimizi öldürüyorlar.

Şimdi bu nasıl bitiyor? Burada bir de çözüm

getirmek lazım, sadece eleştiri o kötüdür, bu iyidir filan, çözüm? Bu nasıl durduruldu acaba? Bir tane bir sebebi şu: Orly katliamını yaptı, artık Fransızlar bu kadar da olmaz dediler filan. Bir başka sebebi şu: Tam o sırada bir Fransız şirketi, çok ünlü bir Fransız şirketi geliyor, Türk Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu'nu ziyaret ediyor ve bize çok cazip bir proje sunuyor. Akkuyu Nükleer Santrali dünyanın en ileri teknolojisi, çok uygun kredi şartları, ... uzun süre ödemesiz dönem, vesaire aklınıza gelebilecek en iyi projeyi getiriyor adamlar. Tam kalkarlarken Halefoğlu diyor ki: **“Bakın, getirdiğiniz bu proje çok teşekkür ederim, ama siz şu kapıdan çıkınca ben şu getirdiğiniz projeyi şurada gördüğünüz çöp sepetine atacağım”**“Niye” diyorlar. **“Siz Ermeni terörüne destek olduğunuz sürece biz size hiçbir proje vermeyiz”** diyor. Bugün söyleyebiliyor musunuz bunu İsviçre'ye? Devlet adamı bu, yani Türkiye'de devlet adamları yetişti, Ahmet Rüstem'i anlattık, Hasan Esat Işık, Vahit Halefoğlu, sonra ne oldu? Bu birinci perde, ikinci perde: 15 gün sonra cumhurbaşkanı Mitterand'ın özel temsilcisi olarak Galatasaray'ın eski hocası geliyor Etyen Malak ziyaret ediyor Halefoğlu'nu, diyor ki: **“Size cumhurbaşkanımız namına şu mesajı getirdim. Bu konuda hata yaptığımızı kabul ediyoruz, bir daha tekrarlanmayacaktır ve bir daha hiçbir Türk diplomatı saldırıya uğramayacaktır Fransa'da”** ve uğramıyor. Şimdi siyaset bu, işin siyasi boyutu bu, yani orada haklıydık, burada haksızdık, o öyledir, bu böyledir, bunu her zaman söyledik,

söylüyoruz, söyleyeceğiz. Bu işin başka tarafı, ama siyasi boyutunu görmeden biz bu meseleyi anlayamayız da, çözemeyiz de. Bakın, size en yeni bir örnek zannediyorum duyduğunuzu tahmin etmiyorum, ama duymuş da olabilirsiniz belki. Şimdi 2001 yılında bir komite kuruluyor, Türk Ermeni Yakınlaştırma Komitesi, başında Amerikalı eski diplomat David Phillips Şimdi Türkiye’de ve Ermenistan’da bunlar 10-12 tane emekli diplomat, büyükelçi sözüm meclisten dışarı, bir-iki emekli general, akademisyen, profesör filan topluyorlar, Türklerle Ermenileri yakınlaştıracaklarmış. Topluyorlar ve bizimkilere bir öneri getiriyorlar. En iyisi bu işte soykırım oldu mu, olmadı mı bunu bir ünlü uluslararası hukuk kurumuna havale edelim. ICGAT ... diye bir kuruluş, bizimkiler de kabul ediyor. İyi niyetliyiz ya, bu kuruluşa gönderiyorlar. Soru şu, o kadar böyle ustaca sorulmuş ki: 1948 tarihli Birleşmiş Milletler Soykırım Sözleşmesi Ermenistan’la ilgili iddialara uygulanabilir mi, uygulanamaz mı? Şimdi bunlar akıllı, cin, yani Allah aklın büyük bir kısmını başkalarına vermiş herhalde, Aziz Nesin’in ruhu şad olsun. Öyle bir rapor yazıyorlar ki diyorlar ki: **“Efendim, Viyana anlaşmalar hukukuna göre bir anlaşma, sözleşme imzalandığı tarihten önceki olaylar için geçerli olmaz. Dolayısıyla 1948 tarihli bu sözleşme de 1915 olaylarına uygulanamaz, ama hazırlık çalışmaları sırasında birisi demişti ki efendim, işte tarihte de çok jenosit olmuştu -Pulat Beyin söylediği gibi- efendim, birisi demişti ki, hükümetlere bir suç atfedilemese bile olayın**

bu soykırım niteliği taşıdığı inkâr edilemez” filan. Sonuç bölümünde diyor ki: **“Efendim, bütün bu nedenlerle bu emri verenlerin bazı-
larının hiç değilse oradaki Ermenilere yöne-
lik imha niyeti beslediği anlaşıldığından bu
olaylar soykırım sayılır”** Kendi ayağımızda tu-
zağa düşüyoruz. Kim size söyledi gidin, böyle
bir komiteye katılın diye, kim size söyledi böyle
bir kurula havale edin diye bu işi, nereden bili-
yorsunuz o kurulda ne çıkacağını? O kadar iyi
niyetliyiz ki adı hukukçu olan herkes iyi niyetli-
dir dünyada, sözüm buradaki meclisten dışarı,
herhalde orada da hakkaniyete uygun bir karar
çıkarmıyor arkadaşlar, çıkıyor.

Şimdi daha ilginç bir şey söyleyeceğim.
Şimdi bu zat David Phillips aynı zamanda Kürt
raporunu da yazan biliyorsunuz zattır. 2007,
2009 iki Kürt raporu var, bu Kürt raporlarında
bir cümleyle söyleyeyim diyor. Düşünebiliyor
musunuz, ne oldu? : **“Türkiye teröristlerle sa-
vaşmasın, siyasi çözüm arasın. Bunun için af
çıkartsın, yeni bir Anayasa hazırlasın ve bu
yeni Anayasada Türk kelimesi geçmesin”** İşte
Türkiye bu oluyor, bu insanlar işte bu alınacak
kararların zeminini oluşturmak için yapıyorlar.
Yalnız bu adamın bu konuda yazdığı Türk Er-
meni Yakınlaştırma Komitesi raporunda çok il-
ginç bir cümle var. Bu cümle her şeyi anlatıyor.
Gerisini belki boşuna konuşuyoruz. Cümle şu:
**“Türkiye’nin ve Amerika’nın siyasi ve ekono-
mik menfaatleri Irak’ta birbirinden ayrıldığı
zaman, farklı ekonomik ve siyasi menfaatle-
ri olduğu zaman Türkiye’nin ve Amerika’nın**

Irak'ta Amerikan hükümeti Ermeni soykırımı iddialarını Ortadoğu'da Amerikan politikalarına uyum göstermesi için Türkiye üzerinde bir baskı unsuru olarak kullanmıştır

Anlıyor musunuz şimdi işin ne olduğunu? Obama öyle mi dedi, böyle mi dedi? Obama size bunu Demokles'in kılıcı gibi başınızın üstünde tutuyor. Yani işine geldiği zaman sizi tehdit ediyor. Bak, benim dediğimi yapmazsan soykırım derim, beş kere demiş. Daha önce seçim kampanyaları sırasında beş kere soykırım demiş, ondan sonra da, başkan olduktan sonra da bu konudaki fikirlerim değişmedi demiş. Her sene 24 Nisanda da Ermenilerin soykırım anlamında kullandıkları **“büyük felaket”** kelimesini kullanıyor. Yani düşünabiliyor musunuz, işin siyasi boyutu bu.

Şimdi daha anlatacak çok şey var, ama fazla vaktinizi almayayım, ama size bu iddiayı sunanlara karşı efendim, siz soykırım yaptınız, ayrımcılık yaptınız, filan diyenlere karşı bir tek örnek söylemek yeter, gerisine gerek yok. 1880'le 1908 arasında 28 yıl padişahın hazinesi hassasının, yani padişahın özel bütçesinin başındaki bakan daima Ermenilerden seçilmiş, 28 yıl padişahın özel bütçesini Ermeniler yönetiyor. Yani siz Hitler'in bütçesini bir Yahudi'nin yönettiğini düşünebilir misiniz? Güney Afrika'da Apartheid zamanında bir zencinin cumhurbaşkanlığı bütçesini yönettiğini düşünebilir misiniz? Bir tek bunu söylemeniz yeter, ama bütün mesele şu: Karşınızdaki insan sizin tahmin ettiğiniz gibi sadece bilgisizlikten mi bu lafları ediyor, yoksa

iyi niyetli olmadığı için mi, size baskı yapmak için mi? Bunu Ermeni konusunda da yapıyorlar, Kürt konusunda yapıyorlar, Kıbrıs konusunda da yapıyorlar, yani baskı yöntemiyle sizi istedikleri şekilde yola getirecekler. Bunu kendisi söylüyor adamın, yani bu bizim yorumumuz değil, adam bunu söylediikten sonra artık bizim söyleyecek lafımız kalmıyor. Bugün gördüğünüz işte terörle müzakere, kim istiyor bunu, kim istiyor? Terörle müzakere edin diyen kim? Cumhurbaşkanı Abdullah Gül Amerika'ya gittiğinde Amerikan başkanıyla görüşüyor, ondan sonra Amerikan sözcüsü diyor ki: **“Bu müzakere sırasında siyasi çözüm de ele alınmıştır”** Şiddetle reddediyor Sayın Gül, diyor ki: **“Söz konusu bile değil, biz insanlarımızı öldüren bir terör örgütüyle masaya oturabilir miyiz, siyasi çözüm bulabilir miyiz”** Amerikan Başkanı Bush, bundan önceki başkan Tel Aviv'e gidiyor, Knesset'te Mecliste konuşma yapıyor. Diyor ki: **“Bize bazıları teröristlerle müzakereye öneriyorlar, bu çlgınca bir düşüncedir. Hitlerin tankları Polonya sınırını geçerken İkinci Dünya Savaşının başında bir Amerikalı senatör demişti ki: Ah bir Hitlerle görüşebilseydim bütün bunlar olmayacaktı. Bu deliliktir, çlgınlıktır, biz hiçbir zaman teröristlerle görüşmedik ve görüşmeyeceğiz”** diyor. Sonra Türkiye'ye ne diyorlar? **“Siz bunlarla siyasi çözüm bulun”** ve Türkiye İmralı'yla görüşmeye başlayınca **“alkışlıyoruz”** diyor Amerikan sözcüsü, alkışlıyoruz. **“Nevruz beyanını alkışlıyoruz”** diyor. İşte dünyanın gerçekleri bunlar değerli arkadaşlarım, dünyanın gerçekleri bunlar, yani

bizim lafı uzatmamıza gerek yok fazla, söyleyeceklerimizi söyledik.

Av. VECİHE TUNCA- Sayın Büyükelçim Onur Öymen de siyasi boyutunun çok önemli olduğunu vurguladılar. Daha 1915'ten önce de Amerika'da muazzam bir propaganda yapıldığını, 1914 yılında İngilizler tarafından Türkler hakkında bir mavi kitap, Almanlar hakkında bir mavi kitap yapıldığı, ama Almanlar hakkında yapılan mavi kitabın savaştan sonra **“bu sadece savaş propagandası için yapılmıştır”** diye açıklama yapıyorlar Avam Kamarası'nda, ama Türkiye için yazdırılan Mavi Kitap hakkında ne yazık ki hiçbir şey hâlâ söylenmiyor. Sadece evet, bu Mavi Kitabı tamam yaptırdık, ama içinde delil olmadığını söylüyorlar. Yazdırdık, ama içinde delil yok derler. Almanya ve Türkiye aleyhine yaptırılan bu kitaplardan sonra şöyle, Türkler vahşidir deniliyor, halbuki 517 000 Türk de Ermeniler tarafından öldürüldüğü Türk Tarih Kurumu başkanlarımız, orada çalışanlarımız tarafından da açıkça bildirilmiştir. Sayın Hocamız Prof. Dr. Kemal Çiçek de söylemektedirler, söylemiştir. ABD savaşlarını, Amerika Birleşik Devletlerinin savaşa girmesi için bu mavi kitaplar yazdırılmıştır deniliyor. Gerçekten bir de ayrıca bu mavi kitaplarla Ermeni propagandası sayesinde Ermeniler için para toplanmıştır.

Evet, şimdi sözü İstanbul Baromuzun çok değerli genel sekreteri Sayın Hüseyin Özbek aynı zamanda kendisi avukattır, ama aynı zamanda çok iyi bir tarih araştırmacısıdır, tarihçidir. Şimdi

Ermeni konusunda bakalım bize ne diyecekler, hangi boyuttan, sanıyorum farklı boyuttan bir açıklama yapacaklar. Buyurun efendim.

Av. HÜSEYİN ÖZBEK (*İstanbul Barosu Genel Sekreteri*) Değerli konuklar, hepinizi saygıyla selamlıyorum Baromuz adına, ben sizlere hukukçu olan dostlarımız tabii ki bu terminolojiyi çok iyi bilirler, ama sizler de bilirsiniz, vekâletsiz iş görmeden bahsedeceğim. Vekâletsiz iş görme bilirsiniz, vekâlet vermeden, bir noterlik belgesi tanzim etmeden birisinin sizin adınıza bir iş yapmasıdır. Onun hukuki sonuçlarının sizin lehinize veya aleyhinize doğması sizin hanenize yazılmasıdır. Ben şimdi Türk milleti adına vekâletsiz iş gören sömürge aydınlarından, eski mütareke münevverlerinin günümüzdeki manevi mirasçılarından bahsetmek istiyorum. Çünkü burada değerli dostum Kemal Çiçek tarihsel bir panorama çizdi, Sayın Pulat Tacar geçen ay Kıbrıs'ta beraberdik. Orada Lefke Avrupa Üniversitesi'nde yine bu konuyla ilgili bir panelde birlikte olma onuruna eriştim, Sayın Onur Öymen sürekli Baromuzun Lozan etkinliklerine, başka etkinliklerine çok yoğun işleri olsa bile icabet etmiştir, katılmıştır, değerli görüşlerinden yararlandık. Ben kendilerinin bahsettiği alanlara yeniden girmek istemiyorum, ama bu vekâletsiz iş görmeden bahsetmek istiyorum biraz. Nedeni şu: Şimdi benim hipnoz yeteneğim olsaydı sizi, bu konferans salonunda bulunan herkesi etkileyebilirdim. Bazı böyle hipnoz seansları seyrederiz. İşte o hipnoz yeteneği olan kişi oradaki bulunan topluluğu hipnotize eder,

onlara iradeleri dışında istediklerini yaptırabilir. Bu bir çeşit narkozun bir başka yansıması diyebiliriz.

Baronun İlgisi

Şimdi bu girizgâhtan sonra isterseniz sözü Halil Berktaş'a verelim. Niçin? Baromuzun ben bu ara külliyatını karıştırdım buraya gelirken, İstanbul Barosu 2005 yılından günümüze kadar bu Ermeni sorunuyla ilgili, bu soykırım iddialarıyla ilgili neler yapmış, bir bakayım dedim. Tabii bu yapılan etkinliklerin hepsinde bulundum, ya panelleri yönettim veya tebliğ sundum. Ama bir baktım, şu anda tabii buraya elimin altında hemen uzanıp getirdiğim iki tane var: Biri 2005 yılında bizim bir etkinliğimiz, Haziran 2005'te tam 9 yıl önce ***“Ermeni Savları ve Soykırımın Hukuksal Niteliği”*** Şimdi bu etkinliğe kimler katılmış? Buraya Prof. Dr. Yusuf Hallaçoğlu katılmış. O tarihteki sıfatı Türk Tarih Kurumu Başkanı. Başka kim katılmış? Prof. Dr. Mümtaz Soysal, Sayın Şükrü Elekdağ katılmış. Şimdi bir başkasının çok değerli bir tebliğ sunucunun kürsüsü, masası, bölümü boş kalmış, George de Maleville bir Fransız, vicdan sahibi bir Fransız entelektüel aydın Ermeni konusunu merak eden, bu iddiaları merak eden, araştırmalar yapan birisi bir başka etkinlik nedeniyle İstanbul'a gelmişti, tanıştık, baromuz adına davet ettik. Bir mazeret nedeniyle bulunamadı, ama o konuda ben onun yayınladığı çok önemli bir kitap var, o kitabını okumuştum. Yine ***“Ermeni Talepleri ve Türkiye'nin Hukuki Hakları”*** bir başka meslekta-

şımız baromuz mensubu Gülseren Aytaş'ın kitabı, yine bu Ermenistan sınırının açılması konusunda bir etkinliğimiz oldu, onun kitabı var. *“Ermeni İddiaları ve Tarihi Gerçekler”* kitabımız var. Şu anda çıkmak üzere olan Hocalı katliamıyla ilgili Şubat ayında yaptığımız *“Karabağ Sorunu ve Hocalı Katliamıyla”* ilgili bir etkinliğimiz oldu, Azerbaycan'dan Bakü Baro Başkanı, Bakü Barosu Yönetim Kurulu üyesi, Azerbaycan parlamentosundan bazı milletvekilleri ve Türkiye'den akademisyenler, hukukçuların katıldığı bir etkinlik oldu. Bir de yine kitaba dönüşecek olan bugünkü etkinliğimiz.

İstanbul Barosu bu konuyla niye bu kadar ilgileniyor? İstanbul Barosu Lozan'la da ilgileniyor, Montrö'yle de ilgileniyor, Kıbrıs'la da ilgileniyor, tabii ki insan haklarıyla ilgileniyor, hukuki her konu İstanbul Barosunun ilgi alanı içindedir. Bunlarla ilgili topluma doğru şeyler, hukuken sağlam şeyler söyleyeceksiniz, objektif ürünler sunacaksınız, kamuoyuna doğru bilgi, doğru bir perspektif sunmak bizim mesleki ve kurumsal sorumluluğumuz. Bu anlamda ben bu konuyla amatör bir ilgi olarak başladım. Bir baktım ki tabii ki bunlar iddiasız şeyler, ama 20-30 makale yazmışım Ermeni sorunuyla ilgili. Dikkatimi çeken şudur: Şimdi **Taşnak** terör kampanyası döneminde 1915'lerde, 1920'lere kadar uzanan süreç Osmanlı'nın iki başbakanının katledildiği, işte onlarca bürokratin katledildiği, bunun yanında yüz binlerce sivil halktan insanın, yurttaşlarımızın katledildiği kanlı bir terör örgütü. Bu dönemdeki kurumsal aktörlerin

başında kim geliyor? Taşnak geliyor. Tabii ki arkada emperyalizm var. İşte diğer **Hınçak** örgütü, diğer örgütler var. Bu birinci dönem -bu tanımlama bana aittir- Ermeni sorununda birinci dalga 1915, 1922'lere kadar uzanan süreç. İkinci dönem bir uyuma dönemi belki, ama ikinci dalga 1974 Kıbrıs Barış Harekati'ndan sonra başlayıp, 1983 Orly baskınına kadar süren kanlı bir diplomatlarımızın böyle şehit edildiği, Türk misyonlarına, Türk temsilciliklerinin yurtdışında, hatta yurtiçinde Esenboğa'da, İstanbul Kapalı Çarşıda saldırıların yapıldığı bir katliam dönemi. Yakın tarihte gerçekleşti bu katliamlar. Bu dönemde çok seçkin diplomatlarımızı kaybettik. Bu dönem daha çok **Asala** popüler ad oldu, ama Asala'nın dışında **Ermeni Soykırımının Adalet Komandoları** da vardı, başka organizasyonlar da vardı. Bu dönemdeki karakteristik birinci dönem ve ikinci dönem bu Asala terör kampanyası döneminde Türk kamuoyu sağcısıyla, solcusuyla, Adalet Partisiyle o dönem Cumhuriyet Halk Partisiyle, ANAP'lılarıyla kolektif olarak Türk milletinin bu teröre boyun eğmediği, teröre tepki gösterdiği, terör kampanyası sonucu Diaspora tezlerinin Türkiye'de kabul ettirilmesine, Türkiye'ye diz çöktürülmesine yönelik Türkiye'nin devlet olarak ve millet olarak tepki, topyekûn tepki gösterdiği bir dönemdir. Ama şimdi Ermeni sorununda Türkiye üçüncü dalgayı yaşamaktadır, üçüncü şoku yaşamaktadır. Üçüncü şokun ve üçüncü dalganın karakteristik özelliği şu: Türkler kolektif olarak millet olarak Diaspora tezlerini, asılsız iddiaları kabul

etmediği sürece değişik ülkelerde parlamento-
lardan Ermeni soykırımı yapıldığına dair kararlar
geçse bile Türkiye'den politik olarak bir netice
elde etmemiz mümkün değil. Türkiye'nin bu
kolektif direncinde gedik açılması lazım, Türki-
ye'nin bu kolektif direncinin yok edilmesi lazım,
berhava edilmesi lazım. Türklere milletçe diz
çöktürölmek lazım ve milli bir dirençten hepimiz
Ermeniyiz kompleksine ve teslimiyetine getiril-
mesi lazım. Bu konuda ne yapılması gerekiyo-
rsa yapılmıştır, bu konuda toplum mühendisleri-
nin, arka plandaki stratejistlerin reçeteleri, se-
naryoları neyse bunlar mükemmel bir biçimde
Türkiye'de uygulanmıştır ve uygulanmaktadır.
Âdeta Türkiye'de sömürge aydını olmanın ala-
meti farikası Türklükten utanmak, her ne kadar
negatif, ne kadar olumsuz şey varsa Türklere
izafe edilebilir, biz bunların hepsini yapmışız-
dır diyerek peşin bir suçu kabullenmedir. İşte
vekâletsiz iş görme dediğim budur, kendi birey-
sel teslimiyetleri ve böylece halktan, milletten,
milletin değerlerinden kopuşu millete de teşmil
etmek, milleti de bu payda ve bu çember içine
alma sürecidir. Burada yazılı ve görsel medya
kendisine verilen görevi yapmaktadır, verilen
görevi mükemmelen yapmıştır. Kamuoyu oluş-
turucu her türlü iletken, her türlü etken, her tür-
lü kurumsallık bu doğrultuda kullanılmıştır. Bu
Türkiye'nin, ruhen Türk milletinin teslim alınma
sürecidir. İstenilen olgunluğa getirilme sürecidir.
Zürih'teki protokoller, Ermenistan'da Hirazdan
Stadyumunda 6 Eylül 2008'deki Türk ve Ermeni
milli takımları arasındaki futbol maçı, Bursa'da-

ki maç hepsi bu genel senaryonun parçalarıdır. Görev verilenler hangi makamı işgal ederlerse etsinler bu görevi yapmışlardır, bu görev doğrultusunda davranmışlardır.

Şimdi bundan sonraki süreçte Türk milleti bu hipnozdan, bu kolektif hipnozdan topluca silkincek midir, bu konuda bir direnç gösterecek midir, yoksa Taşnak terörünün diz çöktüremediği, Asala ve Ermeni Soykırımının Adalet Komandoları terör kampanyalarının diz çöktüremediği Türk milleti ve Türk Devleti teslim bayrağı mı çekecektir, beyaz bayrak mı çekecektir? Böyle bundan sonraki 500 yılımızı, 1000 yılımızı da karartacak bir utancı kolektif olarak kabul edecek midir, bir soykırım lekesini kabul edecek midir? **“Biz bunu yaptık, af diliyoruz”** mu diyecektir? Ben medyayı, yazılı ve görsel medyayı bu süreçte izledim, takip ettim. Bunlarla ilgili makaleler yazdım. Eylül 2005'te yapılan, Mayıs 2005'te yapılmak istenip de gerçekleştirilemeyen Boğaziçi Üniversitesindeki konferans biliyorsunuz **“Osmanlı Ermenileri: Bilimsel Sorumluluk”** iki gün süren konferans Bilgi Üniversitesinde yapıldı. Bilgi Üniversitesinde üç rektör konuştu. Bu rektörler Bilgi Üniversitesi Rektörü, Boğaziçi Üniversitesi Rektörü ve Sabancı Üniversitesi Rektörüydü. Ben Kıbrıs'taki konuşmamda da belirttim, bu Türkiye'deki entelektüel akademik direnç ve kamuoyu direnci açısından Berlin duvarının yıkılmasıdır. Berlin duvarının yıkılması Avrupa'daki dengeleri nasıl etkilediyse, Sovyetlerin çöküşü nasıl etkilediyse dünyadaki dengeleri 2005 yılında Eylül ayında Bilgi Üniversi-

tesinde gerçekleştirilen konferans da Türk kamuoyunu bu ölçüde etkilemiştir. O zaman tabii tepkiler olmuştur, idare mahkemesi iptal kararı vermiştir, o zamanki Dışişleri Bakanı adres göstermiştir, Meclis Başkanı adres göstermiştir; **“idari yargıya gidin, biri durdurduysa biri devam ettirir”** demişlerdir. Hürriyet Gazetesinde sür manşetten Sayın Abdullah Gül’ün **“o konferans yapılacak”** demeci yer almıştır, neticede o konferans yapılmıştır. Ama şimdi buradan bu konferansın fikir babası olan, 2005 yılında Eylül ayında Bilgi Üniversitesinde yapılan konferansın fikir babası olan Paris Üniversitesi öğretim üyelerinden İstanbullu bir Rum olan **Prof. Dr. Stefanos Yerasimos**’un olduğunu **Halil Berktaş** beyan ediyor. Halil Berktaş şunu söylüyor: **“Stefanos bana 2000 yılında Ermeni soykırımı konusunu artık Türkiye’de resmi görüşün dışında anlatmanın zamanı geldi. Bunun için büyük bir konferans düzenleyelim, soykırımı tartışalım dedi. Stefanos’ın anısı önünde saygıyla eğiliyorum”** diyor Bilgi Üniversitesindeki konferansta.

Şimdi değerli gazeteci dostum araştırmacı ve bu konferansı izleyen **Gürbüz Evren**’den size bir-iki cümlelik bir alıntı yapmak istiyorum. Şunu diyor Gürbüz Evren: **“Yurtdışından gelen konuşmacıların Amerikan aksanıyla Türkçe konuşmalarıysa konferansın bir başka özelliği oldu. Konferansı sadece yabancı gazeteciler değil, başta İsveç’in İstanbul Başkonşosu Karson ... (129.50) olmak üzere bazı yabancı diplomatlar da izledi. Özellikle yabancı**

gazeteciler sık sık kulislere çıkıp, merkezle-riyle telefon bağlantısı kurarak konferansta Ermeni soykırımının kabul edildiğini, Türk akademisyenlerin resmi görüşe karşı çıktığını, Türkiye’de artık yeni bir dönemin başladığını bildiren haberler geçtiklerine, yorumlar yaptıklarına şahit oldukça konferansın hedefine ulaştığını ve istenilen mesajın verildiğini anladım”

Şimdi burada bu benim bir makalemde alıntıdır tabii, işte Hasan Cemal 6 Eylülde maç seyretmek için Erivan’a gitmiş, orada soykırım anıtında gün doğarken anıtın önünde bulunmuş, orada Hrant’ı hatırlamış, işte oradaki duygularını yansıtmış. Bizim sermaye gazetesinin sefer görev emri verilen kalemşörleri işte oraya gitmişler. Bu dönemde izlediğimde kamuoyunun etkilenmesi, halkın bir teslimiyete ve bir itirafa, toplu, kolektif bir itirafa nasıl sürüklendiğini merak ediyorsanız o dönem gazetelerini, o dönem arşivini incelemeniz yeterlidir.

Şimdi burada şunu da belirtmek lazım: Mesela, Can Dündar diyor ki 6 Eylül günü, o maç günü gazetelere: **“Gözün aydın Hrant, bugün Ali topu Agop’a atacak”** İşte Ali’yle Agop arasındaki top atışlarından geldiğimiz nokta şimdi Türkiye’nin, artık tabii bu kampanyadan, bu hipnoz seansından sonra 23 Nisan 2014 tarihinde Sayın Başbakanın âdeta bir Obama kompleksiyle, çünkü Obama bacak bacak üstüne attığında Başbakanımız da bacak bacak üstüne atıyor, onun sandalyedeki, koltuktaki oturuş sti-

line göre kendi stilini tanzim ediyor. Herhalde bir ön alayım düşüncesiyle 24 Nisan 1915'e nazire, ona gönderme yaparcasına 23 Nisan bizim için milli egemenlik bayramı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açıldığı bir gün, milli direncin kurumsallaştığı bir gün, Ankara'da 23 Nisan 1920'de Büyük Millet Meclisinin milli mücadeleyi artık kurumsal, hukuki meşruiyet temeline oturduğu bir günün yıldönümünde Sayın Başbakan örtülü özür anlamına gelebilecek kim kaleme aldıysa bir metni kamuoyuna, Türk ve dünya kamuoyuna ilan etmiştir. Tabii bu Türkiye'de Ermeni patriği, patrik hazretlerinin dışında, işte Türkiye'deki Ermeni cemaatinin kimi temsilcilerinden daha önce bizim bu malum tayfa ve kalemşörler tarafından hararetle desteklendi, ama hemen yetmez denildi. Yetmez nedir? 24 Nisan 2015 tarihinde 100. yılda artık soykırımın itirafı, soykırım yaptığımızın itirafı, bu yetmez, ama iyi bir adım, önemli bir adım dediler. Aram Ateşyan da -patrik vekili- o da öyle söyledi. Şimdi Türkiye böyle bir sürece sokuldu.

Yunan İşgali

Türkiye bileşik kaplar gibi yalnızca Ermeni sorununda değil, başka bizden her kim alacaklıysa, hani şimdi baba ölür, ana ölür, bizim hukukun muris dediğimiz miras bırakan ölür, kayıtlı ve belgeli olmayan alacaklılar da gelir çoğu kez. Derler ki: Rahmetli babana ben para vermiştim, işte rahmetliye şunu vermiştim. Bu alacaklılar bir türlü bitmez ve kuyruk olurlar. Biraz da yüzünüz yumuşaksa, vermeye başlamışsanız ardi

arkası kesilmez. Şimdi Türkiye'den de bizim atalarımıza, bizim böyle şeye işte bende şunu vermiştim, ben şu konuda alacaklıydım, ben bu konuda alacaklıyım diye bu alacaklılar, belgesiz alacaklılar kuyruk olmuş durumda. Şimdi bu 24 Nisan dışında o tabii ihtilalci komitelerin kapatılma tarihi, bir galat olarak bu kamuoyunda farklı bir biçimde adlandırılıyor. Değerli dostum Sayın Kemal Çiçek'in dediği gibi aslında sevk ve iskan olarak tanımlamak daha doğru, tehcir sonradan ortaya çıkan bir kavram. Şimdi bir de başka bir tarih kalmamış gibi mesela, 19 Mayıs tarihi var. Şimdi burada sorsam Lefke'de oradaki genç arkadaşlarıma sordum, tabii herkesin cevabı belli, Mustafa Kemal Atatürk'ün 16 Mayıs 1919'da İstanbul'dan ayrılışıyla birlikte milli mücadelenin ilk adımının atıldığı Samsun'a çıktığı tarih, ama böyle değil. Geçenlerde bir meslektaşımı aradım, tesadüf şu anda dedi Atatürk'ün doğduğu evdeyim, Selanik'teyim. O zaman dedim Atatürk'ün doğduğu evden çıkınca yakın çevreye bir sor, sizin rehberiniz kimse ona sor, eğer üçüncüsü, dördüncüsü, beşincisi ilave edilmemişse, orada Pontus soykırım anıtları göreceksin dedim. Başka bir yer, başka bir mekan bulamamışlar gibi özellikle -tabii bir kasıt var burada- Atatürk'ün doğduğu eve yakın yerlerde Pontus soykırım anıtları vardır ve 19 Mayıs tarihi Yunan parlamentosunun sanıyorum 2004'te kabul ettiği bir yasayla Pontus soykırım günü olarak anılmaktadır ve Atatürk'ün doğduğu eve yakın yerde devlet ricalinin de katıldığı törenler yapılmaktadır.

Bu yetmez tabii, biz her zaman böyle kriminal, kolektif anlamda kriminal bir millet olduğumuz için, Lombrozo'nun âdeta o cani tipine benzediğimiz için şimdi 14 Eylül tarihi, o tarih sizde çağrışım yaptırmayabilir, yapmayabilir, 9 Eylül 1922 işgalci Yunan ordusunun Atatürk'ün **“katiller sürüsü”** dediği askerlik hukukundan, savaş hukukuna hiç uymayan, Anadolu'da hakikaten feci cinayetler, büyük katliamlar işleyen, böyle savaş hukukunun dışında katliam yapan bu işgalci ordunun Anadolu topraklarını 9 Eylül 1922'de terk ettiğini kabul ederiz. Yunan ordusunun işte artıklarının denize döküldüğü tarih deriz, ama Kuşadası'ndan son Yunan birlikleri, son Yunan askerleri 14 Eylül tarihinde Anadolu'yu terk etmişlerdir. Bu nedenle de 14 Eylül tarihi de küçük Asya Helenlerinin soykırım tarihi olarak Yunan parlamentosunca bir yasayla kabul edilmiştir. O konuda da her 14 Eylülde de bu nedenle anma törenleri yapılır. Onun için bundan sonraki süreçte artık bu asılsız diaspora tezlerini reddeden bir Türkiye kararlılığı, bir devlet kararlılığı da ortada olmadığı için bundan sonraki süreçte hep daha fazlası istenecektir. Unutulan şeyler Süryani soykırımı gündeme gelecektir, zaten geliyor. Şimdi Türkiye'yi bir arada tutan, Türk milletini bir arada tutan millet olma paydası, bir ulus olma paydası ortadan kalktıkça Türkiye'de bunların dışında her türlü etnik, mikro milliyetçilik, kabilecilik, klancılık, aşiretçilik ve mezhepçilik de motive edilmektedir bu süreç içinde, bir de bu perspektiften bakmak lazımdır. Bizi ulus olarak, millet olarak

bir arada tutan paydaların hepsi berhava edilmiştir. Aynı bu binadaki kolonlar ve kirişler yok edildiğinde nasıl bina çökecekse, toptan böyle bir sürece sokulmaktadır. İşte böyle bir süreçte aydınlara düşen, bu ülkenin havasını teneffüs edip ekmeğini yiyen evlatlarına düşen 29 Ekim 1923 Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş DNA'sına, kuruluş kodlarına sahip çıkmaktır. Ulus devleti olmanın, üniter devlet olmanın, bu coğrafyada yaşayabilmenin ve varlığı sürdürülebilenin bu ruha, bu kuruluş değerlerine sahip çıkmaktan geçtiği bilinmelidir. Bu itirafnameler kısa dönemde alkış alır, aferin ya, siz Türkler vicdan sahibisiniz, bayağı sizde bir gelişme, bir düzelme var. Bak, başka itiraf et evladım, psikiyatri masasına yatırılmış gibi böyle, terapiye yatırılmış gibi daha neler yapmıştın bakalım gibi bir süreçte dik durmak lazım. Böyle Türkiye'nin kuruluş kodlarından, kuruluş değerlerinden, Atatürk'ün pusulasından ve yol haritasından asla şaşmamak lazım. Ben böyle bir panorama çizmek istedim, yani bu terapiden sağlıklı bir biçimde bir an önce çıkmak lazım. Bu teslimiyet ruhundan o iç karartıcı mütareke atmosferinden, mütareke münevveranı kompleksinden de bir an önce kurtulmak lazım. Hepinize saygılar sunuyorum, değerli katılımcılara da teşekkür ediyorum.

Av. VECİHE TUNCA- Biz teşekkür ediyoruz. Bizlere Sayın Av. Hüseyin Bey de şöyle derler: Vekâletsiz bir iş görme olayı vardır Ermeni soykırımı olayında, sözde Ermeni soykırımı olayı bizlere kabul ettiriliyor. Üçüncü dalga

safhasını yaşamaktayız ve ne yazık ki hipnotize edilmiş durumdayız. Boğaziçi Üniversitesinde yapılamayıp Bilgi Üniversitesinde yapılan konferanstan bahsettiler. Oradaki konferansın içeriğinden, konuşmacılardan bahsettiler, ama dik durmamız gerektiğini, gerçekten dik durursak ve sözde Ermeni soykırımı savlarını hayır, burada bir Ermeni soykırımı kesinlikle yapılmamıştır, tehcir kararı Doğu Anadolu'da Ruslarla birlikte olup, bizi arkadan vurdukları için alınmış bir karardır. Bu kararda yol esnasında birtakım işkence, birtakım kayıplar olmuştur, ama Türklere de bu arada dünya kadar bizim de 500 000'in üstünde kaybımız olmuştur. Onun için dik duralım ve ortada bir uluslararası yargı kararı yoktur. 1948 tarihli soykırım sözleşmesine göre mutlaka bir kasıt olması lazım, kasıt var mı? Hayır. Peki, uluslararası bir yargı kararı var mı soykırım olduğuna dair? Hayır. Belirli bir ırk ortadan kaldırılıyor mu? Hayır. O zaman dik duralım, biz de mücadelemizi yapalım, propagandamızı yapalım, ama Ermenistan'la tabii ki kardeşçe geçinelim, Ermenistan halkıyla iyi ilişkiler içinde olalım, fakat Ermenistan Cumhuriyetinin de saldırgan olduğunu hiç unutmayalım. Tecavüzcü olduğunu hiç unutmayalım, Azerbaycan'a uyguladıklarını hiç unutmayalım, ama dediğiniz gibi dik durursak biz de gereken mücadelemizi en azından bizimle aynı düşüncede olanlar, hepimiz kendimize düşeni yaparsak bence sorun kalmaz diye düşünüyorum. Bu arada bu vesileyle bütün şehitlerimize, Ermenilerce şehit edilen Sait Talat ve Cemal Paşalara, dışişleri mensupları-

mıza ve devlet görevlilerimize Ermenilere kötü muamele yapılmasını engelleyemediği iddialarıyla işgalci ülkelerin ve işbirlikçilerin baskılarıyla 10 Nisan 1919'da Beyazıt'ta idam edilen, Atatürk'ün teklifiyle Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından milli kahramanımız ilan edilen Boğazlıyan Kaymakamı Kemal Beyi de saygı ve rahmetle anıyoruz. Gazi Mustafa Kemal Paşa şöyle der: **“Zaten Ermeni sorunu Moskova ve Kars Anlaşmalarıyla Ermeni sınırı çizilmiş ve bitmiştir”** Fakat Lozan Anlaşmasıyla Sayın İsmet İnönü Lozan'da gerçekten o kadar güzel dik durmuştur ki kendilerine verilen talimatı Lozan söz konusu dahi olamayacak diye bir talimat almıştı, o talimatı o kadar güzel orada yerine getirmiş, uygulamıştır ki **“eğer Ermenistan söz konusu olursa ben bu masadan kalkarım”** demişti. Çok kararlı, biz de sayın önderlerimiz, büyüklerimiz gibi dik durursak, kararlı olursak yapamayacağımız hiçbir şey yok. Gazi Mustafa Kemal Atatürk şöyle demiştir: **“Gerçekten Lozan'da Ermenistan olayı tamamen bitmiştir”**; ama gördüğümüz gibi hayır, onlar hâlâ birinci dalga, ikinci dalga, şimdi de üçüncü dalga peşindeler, bizlere kabul ettirmeye çalışıyorlar. Atatürk 2. Meclisi açarken yaptığı konuşmada şunları söyledi: **“Efendiler, şarkta Trabzon'u, cenupta Adana'yı ihtiva edecek büyük Ermenistan'dan eser kalmamıştır. Ermeniler tabii olan hudutları dahilinde bırakılmıştır”** Evet, hepimize katılımlarınızdan dolayı çok teşekkür ediyoruz, ayaklarınıza sağlık, yüreğinize sağlık.

SORU-YANIT

SALONDAN- Ben kısa bir şey söyleyebilir miyim?

Av. VECİHE TUNCA- Sorularınız varsa buyurun.

SALONDAN- Özür dilerim, sizin demin söylediğimize yakın ben araştırmacı değilim, ama 10 sene başkanımız, Turkish Form Başkanı Kaya Beyle biz Turkish Form ve Dünya Türkleri Birliği olarak Amerika'da bu işe çok hız verdik, ama bizi destekleyen olmadı. Şimdi iki şeyi ben izah edeceğim: Birincisi, çok affedersiniz, çok amiyane olacak, Nasrettin Hocanın bir fıkrası var: Hiç mi kabahati yoktu hırsızın? Bizim hiç mi kabahatimiz yok? Demin Hüseyin Bey de değindiler, siz de değindiniz, maalesef ben iki-üç başımdan geçen olayı anlatacağım. Bir tanesi kaymakam bey öldürülen -Allah rahmet eylesin- Kemal Beyin mezarını sordular bana arkadaşlar Amerika'da, nerededir dediler. Ben mezarlar müdürlüğünü aradım. O başka bir yere aktardı, o başka bir yere aktardı, bana mezarının nerede olduğunu söyleyemediler üç sene evvel ve bunu bana söyleyenler affedersiniz, kahvede oturan, tavla oynayan kamyon şoförleri söyledi Kadıköy'de. Bakın, bizim kabahatlerimizi söylüyorum size, biz Boğaziçi'nden bahsettiniz, şunu söyleyeyim: Pulat Bey, Mehmet Ali Bey ve Şükrü ... Beyi tanıyorsunuz, Orhan Çeliş Beyi tanıyorsunuz, biz ayrı bir gruplar olarak Onur Bey tabii politikada olduğu için pek gelemiyor bizim şeylerimize, paneller yapıyoruz. İki kere

panel yaptık Boğaziçi Üniversitesinde, sonra gördük ki maalesef bizi kösteklemek için, Türkiye'yi kötülemek için bizi oraya çağırmışlar. Çok acıdır, isterse beni tenkit etsinler, gelsinler, ispat edelim, bizim aleyhimize, daha doğrusu Türkiye'nin aleyhinde bulunan insanları önümüze çıkarttılar. Bir panel yaptık, TESEV Paneli 3-4 sene evvel, TESEV'i biliyorsunuz meşhur, sağ olsunlar, eksik olmasınlar, güzel paralar aldıkları söyleniyor, güle güle harcasınlar, bir yerlerden alıyorlarmış. Bir panelimizde ben sadece bunları anlatacağım, yani tarihi zaten anlattılar Hüseyin Beyler, Pulat Beyler, onur Bey anlattı, bu panelde öyle bir hale geldi ki Orhan Çekiç Bey, Muazzez Çığ ablamız, Şükrü Bey, ben konuşmacı değilim, benim başka bir özelliğim var, onların arasında yaşadım, diasporanın arasında, söz vermediler bize, 3 dakika söz dediler, kendileri 20 dakika konuştular. En nihayet ben dedim ki: *“Yapmayın böyle, çok ayıp oluyor. İçinizde iki tane Divanda emekli elçi var, Ermeni asıllı elçi var. Sizden daha çok Türkleri seviyorlar anlaşıldığına göre, siz Türkiye'yi bölmek için kurulmuş bir şeysiniz”* ve affedersiniz panel yarıda kaldı, biz terk ettik.

Şimdi ben bununla neyi demek istiyorum? Demin Onur Bey de söyledi, Pulat Bey, Hüseyin Bey de söyledi, Kemal Bey de söylediler, biz önce kendimiz siz dik duralım dediniz ya, biz dik duramıyoruz. Bizde kötü bir şey başladı. Affedersiniz, şuraya soruyorum: Ermeni düşmanı olan var mı? Benim kapı komşum Ermeni, ben aralarında yıllarca yaşadım, biliyorlar.

Bir bakkal, Ermeni bakkalın o Boston'u bilen var mı, Türk bakkalı diye beni götürdüler önce, Watertown'dadır çok büyük bir bakkaliye, bütün Ermeniler orada toplantı yapar, hepsi yaşlı, çoğu yaşlı olanların özlemi Türkiye'ye dönmektir. Siz söylediniz ya, bunların ayrıştırılmış, ikiye, üçe ayrıştırılmış kimseler. Şunu özetle tekrar uzatmayayım: Biz kendimize bazı hatalar yaptık, basınız hiç önemsiyor mu bu konuyu? Hiç önemsemiyorlar, medyamız da ancak 24 Nisan gelirken başlıyor işte ne olacak, şimdi ne cevap vereceğiz falan diyorlar. Peki, ondan evvel yapılacak şeyden bahseden var mı? Yok, ancak böyle gönüllü sağ olsun arkadaşlarımız çıkıyorlar, mesela bir Adalet Divanı kararı vardır. Kusura bakmazsanız Onur Bey ve Pulat Beye söyleyeceğim, Kemal Bey de gayet iyi biliyorlar, 2003 yılında Avrupa Adalet Divanına müracaat ediyor diaspora, diyorlar ki: Tazminat istiyoruz ve hiçbir belge veremedikleri için bunların tazminat talepleri reddedildi. Hani, basında hiçbir yerde duymuyoruz bunu, hiçbir yerde duymuyoruz, doğru mu Onur Bey? Biz biraz da kendimizde arayalım, sadece Ermeniler onu yapıyorlar, işte bizim karşıımızdan geliyorlar falan, ondan sonra biz onlarla görüşmedik diyor bizim bazı büyüklerimiz, görüştüğünü niye söylemiyorsun? Ne görüşmedin, işte çıktı, görüştük. Yani başka şey olarak söylüyorum ben, benim söyleyeceklerim bu kadar. Yani biz kabahati biraz da kendimizde bulalım.

AHMET ... (...)- Size bir belge göstereceğim. Fransa'nın en önemli bilim dergisi sayılır aşağı

yukarı, eski bir sayısı, bakın, burada ne diyor? Bu bir nükleer silah haritasıdır. Amerika'da 10 000 tane atom bombası var, Rusya'da 12 000 tane, Fransa'da 300 tane, İngiltere'de 200 tane, İsrail'de 100 tane, Çin'de 300, Türkiye'ye yapmak yasak. Peki, nükleer kulüp denilir buna, 10 tane devlet vardır dünyada, bu kulüp yasaklamıştır, yasaklıyor. Peki, yapmak isteyene ne yapıyor? Bakın, şu 2002 yılında çekilmiş bir uydu fotoğrafıdır, bu da 2007 yılında. Suriye'de eski bir Osmanlı kalesi içinde Suriye gizlice nükleer reaktör yapmaya çalışıyor. Tabii eski reaktör, uranyum ve toryuma dayalı, bunlar değişti, değişiyor. Şimdi yapmaya çalışıyor ve bunu istihbar eden MOSSAD 2007 yılında bombalıyor bunu Suriye'deki nükleer tesisi ve uçaklar geri dönerken hatırlayacaksınız, boş yakıt depolarını Türkiye'ye attılar. Bakın,

Av. VECİHE TUNCA- Sorunuz var mı? Şöyle, Sayın Pulat Beyin uçağının vakti gelmiş, hani bana sormak isteyenler varsa sorsunlar, ondan sonra sizinle birlikte eğer soru sormak, sonra devam edelim isterseniz. Hani değerli panelistlerimize soru sormak isteyenler varsa buradayken sorsunlar.

AHMET (...)- Zaten şimdiye kadar bitirecektim. Şu yeni tip nükleer reaktör arkadaşlar, bunu ben çevirdim Fransızcadan, bunda yakıt olarak -öyle diyelim- uranyum ve toryum değil, hidrojen kullanılıyor. Hidrojen 2 izotopu vardır. ... tritium, bu iki maddeyle reakte edilen alanda merkezde 10 metre çapında aşağı yukarı bu şeyin

ve nükleer reaksiyon sonucunda 100 000 000 derecelik bir sıcaklık oluşuyor ortada ve o 800 dereceye iniyor cidarda, ... türbini çalıştırıyor, türbin jeneratör çalışıyor elektrik üretme amaçlı ve bunun atığı, egzozu diyelim, buradan çıkan da helyumdur. Helyum doğada vardır, bundan haberi bile yok. Türkiye'yi nükleer rektörlerde de aldatıyorlar. Bizim çevremiz sarıldı arkadaşlar, ordumuzu biz 1952 yılında tamamını verdik NATO'ya, tamamını verdik, ordumuz yok, milli eğitim yok, ekonominin bankaların yüzde 60'ı yabancıların elinde, şimdi biz bunlar nasıl sağlayacağız, önemli olan bu, bunları da gündeme getirmek lazım.

SALONDAN- Öncelikle teşekkür ediyorum herkese, güzel bilgiler paylaştınız, bizi bilgilendirdiniz. Benim öğrenmek istediğim konu şu: Diaspora'nın ve Ermeni lobilerinin 2015 için yaptığı bir hazırlık var. 2015 biliyorsunuz 100. yıldönümü, ne olacağını düşünüyorsunuz 2015'te, nasıl bir şeyle karşılaşacağız ve Türkiye'nin bu konuda hazırlıkları var mıdır ya da siz ne düşünüyorsunuz, ne yapılması gerekiyor?

Av. VECİHE TUNCA- Sorunuzu kime yöneltmek istiyorsunuz?

SALONDAN- Ben herkesten ufak ufak bilgi almak isterim bu konuda.

PULAT TACAR- Ben cevap vereyim. Bunu üç başlıkta ele alabiliriz, bir tanesi siyasal, bir tanesi hukuksal, bir tanesi de evet, siyasal ve hukuksal diyelim. Çünkü ... giriyor. Hukuksal

alandaki şu anda diasporanın ABD’de açmış olduğu pek çok dava var, bunların hepsini kaybettiler. En son sigorta şirketlerine karşı açıldı, onu kaybettiler, Türk Devletine izan etmek istediler, kaybettiler ve o alanda tamamen bir hezimet içindeler. Bu birinci nokta, ikinci nokta: Soykırımını reddedenlerle ilgili olarak açmış oldukları davalar var biliyorsunuz, en son işte Doğu Perinçek davası, onu da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde kaybettiler. O konuda ne olacağını önümüzdeki zamanda göreceğiz, çünkü 5 Kasım’da bir şey olacak.

Ben Sayın Büyükelçi Öymen’in biraz evvel -hukuksal açıdan söylüyorum- söylemiş olduğu noktaya ekliyorum, hakları var, konuşmamda da söyledim, siyasal etkiler olacaktır. Yani 2015 senesi bizim için çok önemlidir, binaenaleyh Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin vermiş olduğu karar bizim için bir felakettir, binaenaleyh bunu değiştirmek lazım diye büyük baskılar yaptılar. Bu baskılar sonuç vermişse benziyor. Başka bir anlatımla hukuk alanında Sayın Büyükelçi Öymen’in söylemiş olduğu sonuca benzer bir sonuç, yani **“1948’den önce olduğu için tam soykırımı denilemez, ama içindeki bütün öğeler soykırımıdır”** şeklinde bir sonuca varacaklarını tahmin ediyorum dünyanın muhtelif yerlerinde.

Siyasi alanda parlamentolardan çıkan kararlar vardır. Bu parlamentolardan çıkan kararlar siyasal kararlardır. Fakat parlamentolarda çıkan kararlar Fransa dışında -bir tek Fransa vardır veya bir-iki Yunanistan da olabilir- hükümet ta-

rafından desteklenmemiştir. Başka bir anlatımla mesela, İsviçre'nin Ceza Yasasında bir soykırımın reddinden bahseder, onun Ermeni soykırımı olduğuna dair herhangi bir ibare yoktur. Bu konuyu Ermeniler İsviçre parlamentosunda getirdiler, parlamentonun bir kanadı kabul etti, öbür kanadı kabul etmedi. İsviçre hükümeti kabul etmedi ve reddetti. İsveç'te aynı şey oldu, İsveç'te de bir reyle geçirdiler, fakat İsveç hükümeti ben bunu uygulamayacağım dedi. Siyasi alanda muhakkak surette 2015 senesinde çok büyük baskılar olacaktır. Eskiden alınmış olan kararlar yenilenecektir. O kararlara karşı bizim parlamentomuz kararlar alacaktır, hükümetimiz cevap verecektir, hükümet sözcüsü cevap verecektir, ama bu konuda fazla bir ilerleme olabileceğini ben tahmin etmiyorum.

Av. VECİHE TUNCA- Peki, şöyle hocam, yine 1948 tarihli soykırım sözleşmesinde gerçek kişilere verilmesi gerekir deniliyor. Oysa Osmanlı hükümeti, yani bütün ulusumuzla birlikte Osmanlı hükümeti Türkiye söz konusu burada, bu olabilir mi? O zaman soykırım sözleşmesindeki unsurlar, maddelerdeki şartlar gelişmemiş oluyor. Kaldı ki yine birtakım Avrupa Adalet Divanı olsun, Uluslararası Adalet Divanı ve Fransa Anayasa Komisyonunda da alınan kararlar, mesela Fransa Anayasa Komisyonu ne diyor? Ermeni soykırımının reddini, yani soykırım reddi kararını iptal ediliyor. Yani soykırım yoktur, soykırımı reddediyorum diyen kişilerin suçlanması hakkındaki kararın reddine karar veriyor. Bu yoktur diyor. O zaman bizim de bütün bunlar-

dan yola çıkarak daha fazla çalışıp da bakın, uluslararası söz konusu yargı kararlarında da, yani uluslararası yargıda da böyle bir gelişme varken bizim elimiz daha kuvvetlenmiyor mu? Yarın öbür gün Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararında yine eğer müspet bir karar çıkarsa ki ben çıkabileceğini de düşünüyorum. Çünkü o zaman sadece ifade özgürlüğü denildi, ama tartışmalı bir durum var denildi. O zaman tartışmalı bir durum yok mu? Tartışmalı bir durum var, o zaman biz o kadar güçsüz de değiliz.

PULAT TACAR- Benim bu konuda ilave edeceğim var. Birincisi, soykırımını inkâr etmek cezalandırılmayacağı gibi soykırım vardır demek de cezalandırılmıyor Dink kararına bakıldığı takdirde, her iki tarafı yan yana koyuyor birincisi. İkincisi, sorunuzun birinci bölümüyle ilgili olarak doğrudur, soykırımı yapanın cezalandırılmasını öngörür. Yalnız aynı sözleşmenin 9. maddesi o ülkenin hükümetinin sorumluluğundan bahseder. Yani binaenaleyh şimdi bu konu çok detayına girmeyeyim, çok uzun bir konu, başka şeyden bahsediyorum.

ONUR ÖYMEN- Evet, değerli arkadaşımızın sorusuna ben de bir cümleyle cevap vereyim. 2015 yılında ne olacağını tayin edecek olan Türkiye’de o zamanki hükümetin dış baskılara direnme gücünün olup olmadığıdır. Atatürk döneminde kimse cesaret edebildi mi Türkiye’ye Ermeni konusunda baskı yapmaya, İsmet İnönü zamanında cesaret edebildi mi, Menderes zamanında cesaret edebildi mi? Şimdi niye ce-

saret ediyorlar? Çünkü uluslararası ilişkiler ve baskılar taviz vermeye hazır olduğu izlenimi veren ülkeye yapılır. Siz direnirseniz hiç kimse size hiçbir şey yapamaz.

ADNAN BİNGÖL- Ben araştırmacı yazar Adnan Bingöl, benim sorum Sayın Onur Öymen'e. Emperyalist ABD, NATO'ya, Avrupa'ya hizmet eden bir Türkiye emperyalizmin işgal ordusu olan PKK'ya, Hoybun'a ... Taşnak'a nasıl karşı koyabilir bu yalanlarına, açıklar mısınız?

ONUR ÖYMEN- Evet, teşekkür ediyorum. Aslında Atatürk'ün en yakın arkadaşı İsmet İnönü'nün başbakanlığı zamanında da Türkiye NATO'ya üyeydi. Türkiye'nin yakın geçmişinde bize büyük bir gurur yaşatan Bülent Ecevit'in başbakanlığında Türkiye NATO'ya üyeydi. Burada mesele NATO'ya üye olup olmamak değil, mesele NATO'ya üye olduğunuz halde ulusal çıkarları koruyup korumamaktadır. Çünkü NATO Türkiye'nin veto hakkına sahip olduğu tek kuruluştur ve burada bizim hayır dediğimiz hiçbir karar geçmez, hiçbir ülkenin hayır dediği hiçbir karar geçmez. NATO üyesi ülkeler dersiniz haklısınız, NATO üyesi ülkelerin PKK'ya nasıl destek verdiğini biliyoruz, ama NATO teşkilatı dersiniz o yanlış. Çünkü NATO'nun emrinde değildir, ben NATO'da 5 sene büyükelçilik yaptım, hiç merak etmeyin, ben Türkiye'yi savundum. NATO'yu değil, Türkiye'yi savundum, NATO'nun hiçbir baskısına boyun eğmedik. O zaman 19 ülkesi var NATO'nun 18 ülke önemli bir konuda bir tarafta, biz bir tarafta, bize dedi-

ler ki: Siz de kabul edin, geçirelim bunu. Dedim NATO'da 18 1'den büyük değildir, direndik ve geçiremediler. Onun için dışarıdan görünümü işlerin başkadır, gerçek yüzü başkadır. Türkiye direnmesini bilirse NATO içinde de direnir, dışında da direnir. Onun için bütün mesele siz milli çıkarlarınızı koruma cesaretine, gücüne sahip misiniz, değil misiniz, mesele bundan ibarettir. PKK'ya gelince, PKK'nın yurtdışından nasıl desteklediğinin belgeleri var. Hiç boşuna uğraşmayın, Yunanistan parlamento heyetinin Öcalan'ı ziyaret ettiğini biliyor musunuz siz Şam'da, beraber resim çektiğini biliyor musunuz? Bütün mesele orada, şimdi o bakımdan siz ilgili ülkeleri hedef alacağınıza NATO dediğiniz takdirde diğer ülkeleri, esas sorumluluk taşıyan ülkelere sorumluluk aldırılmış olursunuz.

Av. VECİHE TUNCA- Evet, buyurun.

SALONDAN- Ben iki tane teknik soru soraçım. Öncelikle herkese teşekkür ederim. Bir, şimdi yurtdışında yaşayan Ermeni lobisinden bahsettik. Ermeni lobisi güçlü olduğu için siyaseten bunu kullanabildiklerinden, oy potansiyelinin yüksek olduğundan. Yurtdışında yaşayan çok fazla Türk de var ve aynı zamanda yaşadıkları ülkenin vatandaşı, biz aynı potansiyeli niye kullanamıyoruz ya da nasıl kullanabiliriz? İkinci olarak da şey soracağım, bu Osmanlı Devleti Türkiye Cumhuriyeti halefiyet meselesinde Ermeni sorunundan Türkiye Cumhuriyetinin sorumluluğu kısmında şunu merak ediyorum: Örneğin, Osmanlı borçları Osmanlı Devletinden

ayrılan diğer devletler arasında bölüşüldü. Ermeni sorununda sadece Türkiye Cumhuriyetine yönelik bir tepki diyelim, dış ülkelerin baskısı var. Türkiye Cumhuriyetinin burada tek halef olduğu nasıl kabul edilir? Hukuki olarak ben bu konuda biraz sıkıntılıyım, tam kafamda oturtamadım. Yani Türkiye Cumhuriyeti halef sayılıyorsa eğer, onunla beraber diğer ülkeler niye işte soykırımdan sorumlu tutulmaya çalışılmıyor?

Av. HÜSEYİN ÖZBEK- Bakın, şimdi en basit tarihin diyalektiğini yeterince belki de kavrayamamaktan kaynaklanıyor. Şimdi Çemberlitaş Hamamına giderseniz, bir de güzel kese yerseniz kuş gibi hafifleyip çıkarsınız, ama bu işler o kadar kolay değil. Şimdi bazen ben dostlarımdan da duyarım tabii ki iyi niyetle, canım 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet kurduk, Osmanlı bizden değil miydi, farklıydı. Osmanlı Devletine izafe edilebilecek, ona çıkarılabilecek fatura bize çıkarılamaz, biz de bu işten sıyrılırız. Bu işler o kadar kolay değil, siz bir milletsiniz. Şimdi Osmanlı Devleti zamanında da, şimdi Türkiye Cumhuriyeti zamanında da bu coğrafyada, bu ülkede, bu siyasi coğrafyada yaşayan bir millet var, Türk milleti var. Burada çıkarılan fatura böyle diplomatik birtakım tanımlamalarla işin içinden sıyrılabileceğiniz bir şey değil. Türk milletine çıkarılıyor bu fatura, atalarımıza çıkarılıyor, bize çıkarılıyor. Türkiye Cumhuriyeti dahilinde ne kadar insan yaşıyorsa, kaç nüfusumuz varsa hepsine birlikte müteselsilen bir sorumluluk ve borçluluk faturası, bir kriminal fatura, bir ceza müzekkeresi kesiliyor. Şimdi burada onun için

Türkiye Cumhuriyeti Devletine düşen bir kararlılık sergilemektir, sonuna kadar reddetmektir. Bir başka boyut da bir milletin kaderi uluslararası bir mahkemeye emanet edilemez. Bunun adı ne olursa olsun, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi olur, başka mahkemeler olur, uluslararası yargı organları olur, bir milletin bütün geleceğini, topyekûn geleceğini, gelecekteki torunlarımızın 100 yıl sonra geleceklerin siz kaderini bir mahkeme hükmüne, siyasi niteliği her zaman ağır basmış olan bir mahkeme hükmüne bağlayabilir misiniz? O bakımdan bunu mitoslaştırmamak, tabulaştırmamak da lazım. Bu AİHM şöyle dedi, o halde kurtulduk veya AİHM böyle dedi, mahvolduk, bu değil. Bir milletin kararlılığı ve bir milletin direnci her şeyi çözer ve bertaraf eder.

Prof. Dr. KEMAL ÇİÇEK- Burada ön saflarda oturanlar özellikle bu işin mücadelesini yurtdışında yıllarca verenler, ama benim kanaatim şu: Bir defa sizi tenzih ederim, siz sivil toplum kuruluşusunuz, ama Türkiye'nin bu konuda bir sivil toplum kuruluşu olarak girişimi yok. Bu meselenin yurtdışındaki tanıtımı da maalesef Türkiye Devletine havale edilmiş durumda ve Türkiye Devleti tarafından yürütülüyor şu anda, yani 2014 yılı itibariyle de Türk Tarih Kurumu tarafından yürütülüyor veya Başbakanlık baş müşavirinin başkanlığında yürütülüyor. Böyle yürüttüğünüz zaman yurtdışında sizin hiç kimse tarafından dinlenmeniz mümkün değildir, dinlemezler bile. Onun için bunu bizim sivilleş-tirmemiz lazım, fakat sivilleş-tirmemizin önünde

çok önemli bir engel var. Üçüncü dalgadan bahsetti Hüseyin Bey, o engel de şu: Ermeniler gerçekten çok zeki insanlar, son zamanlarda bir şey keşfettiler. Bu Bilgi Üniversitesi Konferansından sonra dediler ki: **“Bu Türkler ne yaparsak yapalım milliyetçi insanlar, milli duruşmaları var, refleksleri var. Fakat biz bunları bir yumuşak karınları var, oradan vurabiliriz, o da İslam”** Onun için Türkiye’deki İslamcı ve hani muhafazakâr çevreler, Ak Partinin seçmen tabanı üzerinden gidelim ve oradan şu anda gidiyorlar. Bütün hedefleri bu İslami kesimleri bu konuda ikna etmek, onu da ikna etmek çok kolay. Şöyle ikna ediyorlar: **“İttihat ve Terakki Partisi pozitivist, din karşıtı bir partiydi. Bunun bir özelliği de Abdülhamit düşmanıydı. Siz da Abdülhamit’in dostu olduğunuza göre bunların düşmanısınız. Bunların yaptığı her şey de zaten yanlıştır. Ermenileri de bunlar sürgün ettiğine göre bunlar doğru bir şey yapamaz”** dediler ve İslamcıları kazandılar. Bu strateji şu anda çok işe yarıyor, bunun üzerine gitmek lazım.

ONUR ÖYMEN- Aslında yurtdışındaki Türkler çok büyük bir güçtür. Bütün mesele onları milli davalar etrafında birleştirebilmektir. Bunu yaptığınız zaman başarılı olursunuz. Bakın, Almanya bir tarihte bize verdiği silahları PKK’yla mücadelede kullanıyoruz diye Güneydoğu’da Türkiye’ye silah ambargosu uyguladı, ne oldu? Almanya’nın tarihinde görülmemiş bir şey oldu, değişik görüşteki 30 000 Türk Köln’de öyle bir gösteri yaptı ki 5 hafta sürmeden ambargoyu

kaldırdılar ve dışişleri bakanı istifa etti. Gücünüzü ortaya koyabilirsiniz çok şey yaparsınız, onun için Türklerin birlik içinde, dayanışma içinde olmaları bunların çok büyük bir korkusudur. Bakın, bir gazete vardı, Hürriyet Gazetesi Almanya'da yayın yapan ve Türklerin çıkarlarını koruyordu, halkın birlik içinde olmasını sağlıyordu ve bundan çok rahatsızlık duydular ve büyük baskı yaptılar. Gazete yönetimini değiştirttiler yaptıkları baskı sonucunda ve Hürriyet'in tirajı 80 000'den 7 000'e düştü. Şimdi eskisi gibi savunamaz hale geldi Türkiye'nin çıkarlarını ve Almanya'daki Türklerin çıkarlarını. Bunlar büyük oyunlar, diplomasi işte bunlarla mücadele etme sanatı. Siz de onları birlik içinde tutmaya çalışacaksınız, yani Almanya'daki Türkleri ben yakından tanıdım, orada 5 yıl görev yaptım ve onlara Türkiye'nin çıkarlarını anlattığınız zaman onlardan daha büyük destek hiçbir yerde bulamazsınız, ama onları bölmeye kalkarsanız, din üzerinden, etnik köken üzerinden, mezhep üzerinden, o zaman Türkiye'ye karşı emelleri olan ülkelere hizmet edersiniz. Onların birlik içinde olması lazım, hem Türkiye içinde, hem yurtdışında Türkleri birlik içinde tutarsak bütün bu baskılara direniriz. Hiç korkunuz olmasın, ama bunu yapacak hükümet lazım.

Av. VECİHE TUNCA- Evet, çok teşekkür ediyoruz, sağ olun.

SALONDAN- Birlik, beraberlik deniliyor, ama bizim şu anda iktidarla ana muhalefet partileri arasında hiçbir birlik yok. Bu bütün Avru-

pa'daki şeylerimize de yayıldı. Biz önce kendi birliğimiz olursa bizim daha önceden eskiden o kadar kıymetli değerleri Onur Öymen gibi bü-yükelçilerimiz vardı. Bunlar da hükümetle birlik-te beraber hani hiç olmazsa iç politikada değil, ama dışarıda böyle Ermeni davası olsun, bu tür şeylerde birleşmelerini

ONUR ÖYMEN- Evet, siz bu konuları merak ediyorsanız şu son kitabım burada, eğer demin konuştuğumuz Ermeni konularındaki nasıl pro-paganda yapılıyor ve biz nasıl mücadele ediyoru-z, onun örneklerini görebilirsiniz.

SALONDAN- ... (Mikrofonsuz konuşma)

ONUR ÖYMEN- Evet, aslında benim kanaa-timce Ortadoğu'nun en güçlü devleti Türkiye'dir kendi gücünün farkına varırsa, gayet tabii ki İs-rail'i desteklerler. Çünkü İsrail bu petrol zengini bölgede onların çok önemli dayanağıdır. Aynı şekilde Kıbrıs'taki İngiliz üsleri böyledir, belki Kuzey Irak'ta benzeri bir siyasi güç oluşturmak istiyorlar, ama bütün bunlardan daha güçlü olan Türkiye'dir, yeter ki gücünün farkına varsın ve demin söylediğim gibi dış baskılara direnme iktidarını gösterebilir. Yoksa gerçekten geleceğe ümitle bakamayız, ama Atatürk tecrübesini ya-şamış bir Türkiye'nin geleceğe kötümserlikle bakmaya hakkı yok bence, mutlaka aşacağız bunları, hiç merak etmeyin. Şimdi çatıda birleşiyorlar, umarım ki ileride temelde de birleşirler.

Av. VECİHE TUNCA- Hepinize çok teşekkür ederiz.

